БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 94 (6529) майн 12 вторник 1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Малажал хүгжөөлгэдэхи дутагдалнуудые дары усадхаха

Ниитын малай тоо толгоие саадалань олошоруулха, тэрэнэй ашаг үгэлгые дээшэлүүлхэ болбол Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр социалистическэ хүгжэлтын урда табигдаһан гол ажахын зорилгонуудай нэгэниинь болоно.

Манай республикын малшад колхозно ниитын малажалые амжалтатайгаар хүгжөөхын түлөө эсэшэгүйгөөр ажаллажа, муу бэшэ показательнүүдые туйлажа байна. Мүнөө республикын олохон түрүү колхозууд мал үсхэбэрилхэ 1953 оной гүрэнэйнгөө түсэбые дүүргэд, малай түл абалгые эмхитэйгээр, һайнаар үнгэргөөд, бүрин тэжээл тэжээжэ байна.

Гэбэшье, һаяхан болоһон КПСС-эй обкомой V пленум «Ниитын малажал хүгжөөлгэ ба тэжээлэй бата бэхи база байгуулгые партиин Сэлэнгын ба Зэдын айкомуудай хараар хүтэлбэрилжэ байһан тухай» асуудал зүбшэн хэлсэхэ зуура малажал хүгжөөлгэ республикын дотор үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна гэжэ тэмдэглэбэ. Республикын зарим аймагуудта малай харууһалгын болон эдеэлүүлгын муугаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ үбэлжэлгын үедэ олон тоогой мал тураһан, гарзалһан байна юм. Энэ ушарһаа боложо олон колхозууд мал үсхэбэрилхэ түсэбые мүн лэ дүүргээгүй байһаар.

Мүнөө малажалда тон харюусалгатай үе ерээ, юуб гэхэдэ колхозуудай фермэнүүдтэ түл абалга түгэс дундаа ябажа байна. Теэд, энэ харюусалгата хэрэгые зарим колхозууд бэлэдхэл муутайгаар угтажа, түл абалгые ехэнүүд дутагдалтайгаар үнгэргэжэ байна. Иимэ баримтанууд илангаяа Яруунын, Торинн, Баргажанай, Зэдын аймагуудта олоор үзэгдэнэ.

Малажал хүгжөөлгын хангалтагүйгөөр ябажа байһан шалтагаануудай нэгэн юуб гэхэдэ, олонхи колхозуудта тэжээлэй бата бэхи база байгуулха асуудал мүнөө хүрэтэр гүйсэд шиидхэгдээгүй, тэрэнэй дээрэһээ боложо үбэлэй сагта дутагдалнуудые бэлшээридэ ябуулжа ерэдэ оруулха, иимэ гээгдэнги арга метод усадхагдаагүй байһаар. Энээн тухай партиин обкомой табадахи пленум онсо тэмдэглээд, нютагуудтахи партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай урда харюусалгатай зорилгонуудые табиба. Түбхын түрүүндэ, малые гүйсэд хүрэхэ тэжээлээр хангахын тулада сабшалангай ургасые дээшэлүүлхэ, тэжээлэй культурануудые тариха гүрэнэй түсэб колхоз бүхэн дүүргэхэ ёһотой.

Зүгөөр мүнөө үедэ зарим аймагуудта, жэшээлбэл, Торинн, Хэжэнгын, Иволгын, Зэдын аймагуудта сабшалан һайжаруулха талаар өөдтэй юумэ хэгдэнэгүй. Эдэ аймагуудай хүтэлбэрилхы органууд, колхозуудай правленинүүд болон МТС-үүдэй дирекцинүүд сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын зорилгоор шийшаалтай хэмжээ-ябуулганууды гаргаалбашье, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула оролдоногүй.

Сабшалан уһалха, тэрэние шулуу шохойһоонь, һөөг бургааһанһаа сэбэрлэхэ хүдэлмэри ёһотойгоор эмхидхэгдээгүй, мүн наг шэбхэ гаргажа сабшалан үтэгжүүлхэ түсэб дүүргэгдээгүй.

Малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулангүйгөөр малажалые амжалтатайгаар хүгжөөхын аргагүй гэжэ хэдэн жэлэй дүй дүршэл эли тодорхойгоор харуулна. Тиимэ дээрэһээ, нютагуудтахи хүтэлбэрилхы органууд, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тэжээлэй база байгуулха асуудал шиидхэхэ зорилгоор зохихо хэмжээнүүдые дары абаха ёһотой. Малда хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилгоор республикын Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй обкомой энэ хабар абаһан тусхай тогтоол соо колхозуудай болон МТС-үүдэй ямар хэмжээ-ябуулганууды үнгэргэхэ байһан тухай тодорхойгоор заагдаһан байха юм.

Малажал культурнаар эрхилхэ хэрэгтэ малай байха байрануудые һайнаар бэлэдхэхэ гээшэ мүн ехэ удхашанартай. Гэбэшье, республикымнай олохон колхозууд малаа дулаан, һаруул һайн байрануудаар гүйсэд хангажа шадаагүй байна. Илангаяа залуу малай байха байранууд дутамаг, энэ ушарһаа боложо тугал, хурьгад уйтан, харанхы байрануудта байлгагдана. Эдэ дутагдалнуудые усадхахын тулада колхозууд барилгын тусхай бригадануудые байгуулха, модо бэлэдхэхэ ёһотой байгаа. Теэд мүнөө үедэ малай байра барилгын хүдэлмэри ябуулжа байһан колхозууд тон үсөөн. Иимэ баримтануудые партиин обкомой V-дахи пленум дээрэ үгэ хэлэгшэд элирүүлһэн байна. Зорилго юуб гэхэдэ, малай шэнэ байрануудые бариха, хуушануудыень заһаха бригадануудые томилжо, энэ хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулха хэрэг болоно.

Малажалай хүгжэлтын амжалтануудые малшад-кадрнуудай шиидхэдэг байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ малай бүхы фермэнүүдые, гүүртэнүүдые малда дуратай, дүй дүршэлтэй кадрнуудаар бүридхэхэ хэрэгтэй. Гадна малшадта зохихо һайн ажабайдалай услови байгуулха, тэдэнэй бүхы эрилтэнүүдые саг соонь хангажа байха гээшэ малшадай ажалдаа эдэбхитэй, оролдосотойгоор хандахын үндэһэн һуури мүн болоно.

Манай республикын бүхы ажалшад БМАССР-эй тогтоһоор 30 жэлэй ойе һайндэрлэхэ гэжэ бэлэдхэжэ байна. Хаа хаанагүй мүнөө социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ, гушан жэлэй турша соо Бурят-Монголой республикын туйлаһан туйлалтанууд тухай хөөрэлдөөнүүд, элидхэл болон лекцинүүд үнгэргэгдэнэ.

БМАССР-эй 30 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтануудаар угтахын түлөө социалистическэ мүрысөө бүри үргэдхэжэ, республикын ажахын гол һалбари болохо малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэлгэ хадаа колхозно деревниин ажалшадай, нэн түрүүн малшадай нэрэ хүндын хэрэг болоно.

ТАРИЛГЫН ЭРХИМ БОЛЗОР ҮНГЭРЖЭ БАЙНА

Полевой хүдэлмэридэ бүхы хүсэнүүдые табижа тарилгые түргэнөөр дүүргэе!

Республикынгаа 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ

Манай колхозой коммунистнууд нүхэд Жугдуров Санжиев хоёрой хүтэлбэрилдэг таряанажалай бригадын гэшүүд Селендумын МТС-эй № 1 ба № 2 тракторна бригадануудай механизаторнуудтай нигта холбоотойгоор ажаллажа, хабарай тарилгые агротехническэ эрхим болзорто үнгэргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Колхознигууд ба механизаторнууд тарилгын урда тээ абаһан уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэнэ. Тарилгын урда тээхи хүдэлмэринүүд богонихон болзор соо хэгдээд, эртын тарилга 785 га газарта 3—4 хоног соо хэгдэжэ, майн 29-дэ дүүрээ. Мүнөө ороohото ба яровой культурануудай оройн тарилга хэгдэжэ байна, мүн наран сэсэг, хартаабха таригдажа эхилээ.

Мүнөө колхознигууд болон механизаторнуудай дунда республикын 30 жэлэй ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна. № 2 тракторна бригадын трактористнууд нүхэд Буянтуев, Смагилов гэгшэд таряа тариха зуураа 33 гектарай орондо 84 га хүрэтэр таряа тарижа, үдэрэйнгөө даалгабарие 250 процент дүүргэнэ. Сеялщигүүд Л. Уханаев, Р. Цыренов, П. Валеев гэгшэд үдэрэйнгөө даалгабарие мүн лэ 250 процент дүүргэнэ.

Ажалай шухала шухала һалбаринуудта коммунистнууд социалистическэ мүрысөө толгойлно. Тэдэнэр агитационно ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Хабарай полевой хүдэлмэринүүдэй эхилхын урда тээ агитаторнуудай состав дахин хаража үзэгдөөд, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин түсэб шэнээр табигдаһан байгаа. Мүнөө полевой станууд дээрэ элидхэл, лекцинүүд саг болзортоо уншагдана, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Полевой гурбан стануудта улаан булан эмхидхэгдэнхэй.

Манай колхозой гэшүүд ба механизаторнууд республикынгаа 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, ехэхэн уялганууды абаа. Энэ абаһан уялгаяа дүүргэхэнь лабтай.

Б. Батуев, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретариин орлогшо.

Гээгдэлээ дары усадхаха

КЯХТА. **(Телефоноор абтаба).** Республикынгаа 30 жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтахын тулада социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, аймагай түрүү колхозууд эртын ороohото культуранудай тарилгые агротехническэ эрхим болзорто дүүргэбэ. Тэрэ тоодо Ульяновай нэрэмжэтэ, «Красное знамя», Ворошиловай, Кировэй, Сталинай нэрэмжэтэ, мүн Усть-Киранай сельсоведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозууд бии. Эдэ колхозууд мүнөө оройн культурануудые тариха газар бэлдэжэ байна. «Красное знамя» колхоз овёс тарижа эхилбэ. Мүн Ульяновай нэрэмжэтэ колхоз наран сэсэг, турнепс тарижа захалба.

Энээнтэй хамта хабарай полевой хүдэлмэринүүдые агротехническэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхын түлөө тэмсэдэггүй колхозууд бии байна. Жэшээнь, Энгельсын, Калининай, Маленковой нэрэмжэтэ колхозууд эртын тарилгые мүнөө хүрэтэр дүүргээдүй байһаар. Энгельсын нэрэмжэтэ колхоздо хабарай полевой хүдэлмэри тэсэшэгүй удаанаар, нобшоор ябуулагдана. Энэ колхоз аймаг соогоо таряанажал ехэтэй үрһэнэй ажахы юм. Теэд хабарай тарилгада бүхы хүсэеэ зүбөөр хубаарилан табижа шадаагүй дээрэһээ үшөө нилээд ехэ таряа таригдаагүй байна. Энэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Доржиев, партийна организациин секретарь нүхэр Юможапов гэгшэд саг эртэ гэжэ шалтаад, тарилгын хүдэлмэриие орой эхилһэн байха юм. Полевой хүдэлмэриие эхилээдшье трактор, машинануудаа һаадгүйгөөр, бүрин хүсөөрнь ябуулжа шадаагүй. 11 трактористнуудай хахад хубинь техническэ шалтагаанаар ябадаггүй байгаа. Гадна, тракторна бригаданyудта ябаха хүнүүдые хүсэдөөр томилоогүй дээрэһээнь тракторнууд нэгэ халаанда ябуулагдадаг. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд гансахан лэ тракторнуудта найдаад, тарилгын хүдэлмэридэ мори унаа табинагүй.

Тус колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Юможапов тарилгада ябаһан механизаторнууд болон колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэхын орондо, Кяхта город ерээд миил ябадаг.

Мүнөө таряанажалай болон тракторна бригадануудта хөөрэлдөөн болон политическэ информаци хэгдэдэггүй, ханын газетэнүүд гаргагдадаггүй байха юм.

Энэ колхоздо полевой хүдэлмэринүүдые шамдуулхын тулада колхознигууд болон механизаторнуудай ажал зүбөөр эмхидхэхэ, тракторна бригадада ябаха хүнүүдые томилхо, унаа мори тарилгада гаргаха шухала.

И. Яхно.

Социалистическэ мүрысөөнэй ашаар

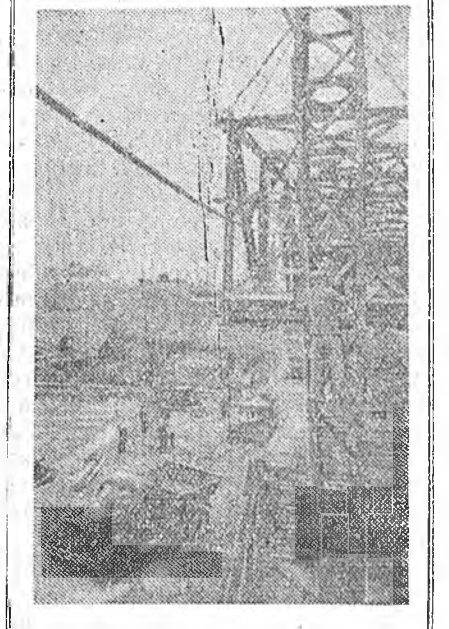
Хэжэнгын аймагай Чесанын сомоной «Коммунизм» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр С. Цынгуев) бэлэдхэл һайнтайгаар хабарай тарилгые угтаа һэн. Тарилгада ороһон түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилээд колхознигууд болон механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрһэн байгаа. Энээнэй ашаар тус колхоз майн 7-до ороohото культурануудай эртын тарилгые дүүргэбэ. 1610 гектар тарян һайн шанартайгаар таригдаба.

Тус колхозой полинууд дээрэ Чесанын МТС-эй тракторна 3 бригада хүдэлмэрилдэг юм. Эдэ бригаданууд колхозой тарилгын гол хүдэлмэриие бүхыдэнь шахуу хэһэн байна. Эдэ бригадануудай механизаторнууд эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулан хүдэлмэрилнэ. Жэшээлхэдэ, тракторист Дамдин Цыденжапов хабарай тарилгын эхилһэнһээ хойшо үдэрэйнгөө даалгабарие хододоо 150—180 процент дүүргэжэ ябана. Мүн трактористнууд А. Натаев, Н. Хонихоев, И. Питых гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Үдэрэйнгөө даалгабарие хододоо үлүүлэн һайн шанартайгаар дүүргэжэ байдаг механизаторнууд болон колхознигууд эндэ олон.

Мүнөө энэ колхозой полинууд дээрэ оройн культурануудай тарилга хэгдэжэ байна.

Р. Баяндуев.

Каховско ГЭС-эй барилга дээрэ

Каховско гидроузелай барилгашад шлюзэй камерын блогуудта нигта графигай ёһоор бетон табина. Олон зуугаад кубометр бетон табигдаа. Монтажнигууд бетон табиха хүүргэ барижа байна. Энэнь шлюзэй котлованда хүдэлмэриин процессые хэдэн дахин түргэдхэхэ арга олгоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: судһаар ябалгын шлюзэй котлован соо бетон табиха хүүргэ баригдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

МТС-үүдэй мастерскойнуудта В. Колесовой метод хэрэглэгдэнэ

КУЙБЫШЕВ, майн 8. (ТАСС). В. Колесовой методээр МТС-эй мастерскойнуудта металл зүһэдэг боложо байна, тэндэ тракторнуудые ба хүдөө ажахын машинануудые заһабарилна.

Ехэ-Раковско МТС-эй токарь Носов энэ методэй анха түрүүн бии болоһон Средневолжско станок бүтээлгын заводто ошожо, тэрэнэй хүдэлмэритэй танилсаба. Колесовой методээр металл зүһэхэ хэрэгсэлые тус заводһоо асаржа, өөрынгөө станогто табиба. Тиин ехэ болгогдоһон подачаар хүдэлмэрилжэ эхилээ. Энэ методые мүн бусад токарьнууд хэрэглэжэ байна. Элдэб детальнуудые үйлэдбэрилгэдэ ажалай бүтээсэ хоёр дахин дээшэлбэ.

Металл зүһэхэ шэнэ методые мүн ондоошье областьнуудай хүдөөгэй механизаторнууд һонирхоно.

Илалтын үдэрые Москвада һайндэрлэбэ

Москвагай ажалшад бүхы советскэ арадтайгаа хамта Илалтын үдэрые майн 9-дэ тэмдэглэбэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайние түгэс илалтаар дүүргэһэнэй найман жэлэй ойдо зорюулагдаһан элидхэлнүүд, хөөрэлдөөнүүд ба лекцинүүд столицын предприятинуудта, эмхи зургаанууд ба һургуулинуудта, Московско гарнизоной частьнуудта үнгэргэгдөө.

Хүдэлмэришэдэй клубуудта, байшангууд болон культурын ордонуудта вечернүүд ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагшадтай, Советскэ Союзай Геройнуудтай уулзалга болоо.

Кинотеатрнуудта «Сталинградска тулалдаан», «Берлинэй уналга», «Гурбадахи сохилто» ба бусад фильмнүүд харуулагдаа.

Ефремовэй нэрэмжэтэ «Красный пролетарий» гэжэ Московско заводой олон зуугаад хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшад предприятинуудай цехүүдтэ үнгэргэгдэһэн хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадалсаа.

Үдэшэлэн, манай Эхэ ороной столица Москва Илалтын үдэрэй хүндэлэлдэ артиллерийскэ 30 буудалгаар салют хээ. (ТАСС).

Оромнай Илалтын үдэрые тэмдэглээ

Советскэ ороной ажалшад Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Советскэ Союзай туйлаһан бүхэлхэйн-түүхэтэ илалтын наймадахи жэлэй ойе майн 9-дэ тэмдэглээ.

Ленинградайхид Илалтын үдэрые баяртайгаар һайндэрлэбэ. Кировскэ ба Ленинскэ районуудай ажалшад Горькиин нэрэмжэтэ Культурын ордондо Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагшадтай уулзаба.

Сталинградай бүхы районуудта олониитын ехэ зугаалган болоо. Сталинградска тулалдаанда хабаадагшадтай уулзалга залуушуулай городской садта болоо.

Үдэшэлэн союзна республикануудай столицануудта, тэрэшэлэн герой-городууд — Ленинградта, Сталинградта, Севастопольдо ба Одессэдэ Илалтын үдэрэй хүндэлэлдэ артиллерийскэ салют нэрьебэ.

(ТАСС).

Манай түрэл нютагуудаар

Мүнөөнэй Курумканда

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин урда тээ Курумканай аймагай ажалшан арад баяд ноёдой, лама бөөнэрэй дарлалта доро эрдэм гэгээрэлгүй, мунхаг харанхы ажаһуудаг байгаа.

Ленин—Сталинай партиин, Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин ашаар Курумканай аймагай ажалшад жаргаланта байдалтай болонхой. Мүнөө тэндэ үзэг бэшэг мэдэхэгүй нэгэшье хүн үгы. Аймаг дотор 14 һургуулинууд хүдэлмэрилнэ. Иигэжэ урдань нүүдэл байдалтай байһан бурят ба эвэнк ажалшадай үхибүүд бултадаа мүнөө һургуулинуудта һуралсанад. 1952 ондо аймагай 3 хүн наукануудай кандидадуудай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байха юм.

Гушаад жэлэй саада тээ аймагай олонхи хүнүүд электричество, радио тухай шэхэндээшье дуулаагүй байгаа. Харин, мүнөө тэндэ 3 гидроэлектростанци, 3 тепловой электростанцинууд баригдажа байна. Табадахи табанжэлэй эсэстэ Курумканай ГЭС-эй баригдажа дүүрэхэдэ аймагай бүхы колхозууд хүсэд электрификацилагдаха юм. Радио хадаа колхознигуудай ажабайдалда юрын хэрэгсэл болонхой. Мүнөө аймаг соо колхозой 4, аймагай центрын нэгэ радиоузел хүдэлмэрилнэ. Тэрээнһээ гадна, колхознигуудай гэрнүүдтэ 44 радиоприёмнигууд тодхогдонхой.

Мүнөө колхозууд, һургуулинууд эмхи зургаануудта олон тоото библиотекэнүүд хүдэлмэрилнэ. Ном, газетэ, журналнууд колхознигуудай үдэр бүриин ажабайдалда оронхой.

Холын Курумканай аймагай культурна талаараа айхабтар ехээр ургаһаниие гансахан Гарга нютагай жэшээ дээрэ эли тодоор харуулжа болохо байна.

Гаргын уужам талада томодхогдоһон Кировэй нэрэмжэтэ колхоз һуурижанхай. Колхознигуудай материальна болон культурна ажабайдал үдэр бүри хүгжэн ургана. Тэндэ байгаа долоон жэлэй һургуулида колхознигуудай 200 гаран хүүгэд һуралсана.

Колхозой центр «Разгон» тосхон культурна болбосон түхэлтэй боложо байна. Гаргада бүхыдөө гурбан амбулатори, нарайлалгын гэр, хүдөөгэй клуб, библиотекэ, радиоузел хүдэлмэрилнэ.

Колхозой ниитын малай тоо толгой ба тэрэнэй ашаг үгэлгэ һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд ургаа. Урдань таряанажал эрхилдэггүй байһан Гарга нютагай ажалшад мүнөө 3000 шахуу гектар таряа тарина. Эндэ бүхы полевой хүдэлмэринүүд машина, тракторнуудай хүсөөр хэгдэнэ.

Тэрээнтэй хамта колхозой түрүү хүнүүд үдэр ерэхэ тудам улам олошорно. Мичуринска агробиологическа наукын түрүү методүүдые хэрэглэн, колхознигууд үндэр баян ургаса ургуулжа, ашаг шэмэ ехэтэй үүлтэртэ малнуудые үсхэбэрилдэг болоо. Жэшээлхэдэ, колхознигууд Чоймпол Бадмаев, Цырен Юндунов гэгшэд таряанай үндэр ургаса туйлаһанайнгаа түлөө Социалистическэ Ажалай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

Колхозой түрүү малшад Чимит Дамаева, Дулма Онденова ба бусад эрхим ажалаараа нютаг соогоо суурхана.

Ажалшадай дундаһаа тракторист, комбайнер, механик, шофер, монтер, радистнууд гэхэ мэтэ энээнһээ урда хүдөө нютагта байгаагүй мэргэжэлтэд урган гараа. Эдэнэр хүдөө ажахын түрүү техникые ашаглан, үндэр амжалтануудые туйлажа, коммунизм байгуулгын асари ехэ хэрэгтэ хубитые оруулхын түлөө оролдоно.

Гаргын колхознигуудай дундаһаа багшанар, врачнар, хүдөө ажахын болон бусад мэргэжэлтэд олоороо урган гараа. Медицинскэ наукануудай кандидат врач Сультим Базарон, ургажа ябаа залуу поэт, Горькиин нэрэмжэтэ литературна институдай студент Николай Дамдинов, географическа наукануудай кандидат Бальжин Буянтуев ба бусад бии. Нютагай эрхим хүнүүд Цыбик Батуев, Дулма Обхорова гэгшэд БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгагданхай.

70 гаран наһатай Сэмбру Ринчинова иигэжэ хөөрэнэ.

— Урдань баяд, ноёдой барлаг ябаһан би мүнөө олон хүбүүд, басагадтай, ашанаргай жаргалта һайханаар ажаһуужа байнаб. Бальжин хүбүүмни наукануудай кандидат, Байда —механик, Галина басагамни — багша, Пальжид бэримни — актриса. Минии бүлэдэ адли бүлэнэр манай нютагта олон. Иигэжэ түрэл Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын ашаар бидэ бурят зон жаргалаа олообди.

Эдэ бүгэдэ жэшээнүүд Сталинска Конституциин наран доро Курумканай аймагай һалбаран бадаржа байһаниие элеэр харуулна.

Мүнөө аймагай ажалшад республикынгаа 30 жэлэй ойе ажалай үндэр амжалтануудаар угтахын түлөө эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

«Курумканский колхозник» газетэһээ абтаба.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой адуун.

КПСС-эй ОБКОМОЙ V ПЛЕНУМ

Майн 6—7-до КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой ээлжээтэ табадахи пленум боложо, нитын малажалые хүгжөөлгэ ба тэжээлэй бата бэхи база байгуулгые КПСС-эй айкомуудай ямараар хүтэлбэрилжэ байһан тухай КПСС-эй Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр **Башиновай**, КПСС-эй Зэдын айкомой секретарь нүхэр **Будаевай** элидхэлнүүд пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

— Үнгэрэгшэ жэлдэ малажал хүгжөөхэ талаар аймагай колхозууд зарим тэды амжалта туйлаа, —гэжэ КПСС-эй Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр **Башинов** элидхэл соогоо тэмдэглэбэ. Үнгэрэгшэ жэл соо аймагай колхозуудта малай тоо толгой олошорһон, ашаг шэмэнь дээшэлһэн байна. 1951 онойхитой сасуулбал, һаамхай үнеэн бүриһөө 228 литр һү ехээр һаагдаһан, хонин бүриһөө 440 грамм ноохо ехээр хайшалагдаһан байха юм. Аймагай түрүү колхозууд үшөө һайн показательнуудые туйлаа. Малай тоо толгой олошоруулхатаяа хамта, тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, нитын малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха талаар һүүлэй үедэ партиин айком зохихо хэмжээнүүдые абажа байна.

Гэбэшье, манай аймагта малажал хүгжөөлгэдэ ехэхэн дутагдалнууд бии. Тэрэнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, үбһэ тэжээл дутуутай, малай һайн байрагүй дээрэһээ мал хуушанай методээр харууһалагдана. Малажал хүгжөөхэ талаар эдэ дутагдалнуудые усадхахын тулада мүнөө бодото хэмжээнүүд абтажа байна. Тэжээлэй база байгуулха тухай асуудал һаяхан айкомой пленум дээрэ хэлсэгдээ.

— Малажалдахи шухала асуудал — племенной хүдэлмэри муугаар ябуулагдана гэжэ саашань нүхэр Башинов тэмдэглэнэ. Манай аймаг соо байһан малажалай туршалгын станци, госплемрассадник үшөөл муугаар хүдэлмэрилнэ. Туршалгын станциин научна хүдэлмэрилэгшэд аймагай колхозуудта ябадаггүй. Тон һайн классай племенной түлүүдые олоор түрүүлжэ үсхэбэрилхэ зорилгоёо госплемрассадник муугаар дүүргэнэ.

— Малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда политическо-нитын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха талаар партиин айком зарим тэды хэмжээнүүдые абана, — гэжэ саашань элидхэлшэ тэмдэглэнэ. Колхозуудай бүхы коммунистнуудай 54 процентнь малажалда хүдэлмэрилдэг, малай фермэнүүд болон гүүртэнүүдтэ партийно-комсомольско группанууд байгуулагданхай. Эдэнэр малай фермэнүүдэй хүдэлмэри толгойлдог байна. Һүүлэй үедэ малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хөөрэлдөөнүүд, элидхэл ба лекцинүүд муу бэшээр үнгэргэгдэдэг болонхой. Гэхэ зуура, малшадай дунда политическэ хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар партиин айком олон алдуунуудые гаргана, мүн тэжээлэй бата бэхи база байгуулха, племенной хэрэг һайжаруулха асуудалнуудта үшөөл анхаралаа багаар табина, малажалдахи байдалай түлөө партийна организацинуудай, хүдөө ажахын органуудай харюусалга хүсэд дээшэлүүлнэгүй. Партиин айком колхозуудай малажалые хүгжөөхэ хэрэгые үшөөл муугаар хүтэлбэрилнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Малажал хүгжөөхэ асуудалай дутагдалнуудые усадхаха зорилгоор партиин айком олон тогтоолнуудые абабашье, тэдэнээ бодотоор бэелүүлхын түлөө ёһотой хэмжээ абадаггүй байха юм. Түрүү партийна организацинуудай дүй дүршэл согсологдодоггүй. Республиканска газетэнүүд колхозуудай болон МТС-үүдэй партийна организацинуудай хүдэлмэрине муугаар харуулдаг, тэдэнэй ажабайдалые мууса мэдэдэг байна.

Удаань КПСС-эй Зэдын айкомой секретарь нүхэр **Будаев** элидхэл хэлэбэ. Малажалые амжалтатайгаар хүгжөөхэ арга боломжо аймаг соо бии, — гэжэ нүхэр Будаев тэмдэглэбэ. Теэд энэ арга боломжые зүбөөр хэрэглэжэ шадаагүй дээрэһээ малажалые хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар аймагай колхозууд урдаа табигдаһан зорилгые бэелүүлжэ шадаагүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай колхозууд мал үсхэбэрилхэ түсэбөө эбэртэ бодото малаар, хонёор дүүргээгүй, имагтал табан колхозууд малай тоо толгой олошоруулха түсэбөө дүүргэһэн байна. Энээнэй шалтагаан юуб гэхэдэ, мал олоороо үхэдэг, эхэ мал олоороо һубайрдаг байна. Мүн малай ашаг шэмэ үгэлгэ тон бага байна. Сталинай, Кагановичын, Ленинэй, Кировэй, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудай малай ашаг шэмэ планаа бага байха юм. Манай аймагай колхозуудай малажалай нимэ гээгдэлтэй байһанай шалтагаан юуб гэхэдэ, партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд малажалые хүгжөөхэ хэрэг үшөөл муугаар хүтэлбэрилнэ. Олон колхозуудта малай харууһалга, эдээлүүлгэ хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэһэн дээрэһээ мал турадаг, үхэдэг. Тэжээлэй база байгуулха асуудалай шиидхэгдээгүй байһан ушар хадаа малажалые хүгжөөлгэдэ һаад түбэг хэжэ байна. Жэл бүри аймагай колхозууд сабшалан дээрэһээ тон багахан үбһэ хуряана. Жэшээнь, 1952 ондо гектар бүриһөө 3,7 центнер үбһэн, 13 центнер зелёнко абтаһан байха юм. Мүн тэжээлэй корнеплодуудай, силосэй культурануудай бага ургаса абтаһан байгаа. Тэжээлэй база байгуулха арга боломжо манай аймагта бии. Партиин айком колхозуудта тэжээлэй база байгуулхын тулада хэмжээнүүдые мүнөө абажа байна. Аймагай колхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй бригаданууд байгуулагданхай, хүдэлмэрилжэ байха юм. Мүн сабшалан дээрэ наг шэбхэ зөөхэ, сабшалангай модо, шулуу сэбэрлэхэ, уһалууриин канавануудые заһабарилха хүдэлмэринүүд ябуулагдана. Энэ жэлдэ зелёнко тариха талмай 7000 гектар болгогдохо, фермэ шадарай тарилга үргэдхэгдэхэ юм. Мүнөө овёсой үрһэн бэлэдхэгдэжэ, газарынь элдүүрилэгдэжэ, мүн тэжээлэй корнеплодууд, силосэй культурануудай тарилга хэхээр бэлэдхэгдэжэ байна. Мүн зоотехническэ барилга хэхын тулада модо бэлэдхэгдэнэ. 1953 оной түсэбэй ёһоор 92 точконууд баригдахаар хараалагдана. Энэ хүдэлмэри ябуулхын тулада колхозуудта барилгын бригаданууд эмхидхэгдээд, хүдэлмэрилжэ байна.

— Колхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудтай хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха зорилгоор партиин айком хэдэн хэмжээнүүдые абаһан байна, — гэжэ нүхэр Будаев саашань хэлэбэ. «Колхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудтай ябуулагдаха хүдэлмэри тухай» асуудал айкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Колхозуудай фермэнүүдые даагшанар партиин XIX съездын материалнуудые үзэдэг аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагай дэргэдэ тэдэнэртэй саг үргэлжын семинар үнгэргэгдэдэг юм.

Саашань нүхэр Будаев племенной хониной Боргойн совхозой хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые тэмдэглэһэн ба малажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ аймагай МТС-үүдэй хангалтагүйгөөр хабаадажа байһые тэмдэглэбэ.

— *Малажалые хүгжөөхэ* хэрэгтэнь аймагай колхозуудта республикын Хүдөө ажахын министерство бодото туһаламжа үзүүлдэггүй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд аймагай колхозуудта ошодоггүй шахуу, хэрбээ ябаашье һаа, тоо баримтануудые суглуулалгаар тэдэнэй үүргэ дүүрэдэг, — гэжэ нүхэр Будаев хэлэбэ. Мүн манай аймагай колхозуудта зооветеринарна мэргэжэлтэд тон үсөөхэн байна. Манай МТС-үүдтэ сабшалангай мелиоративна машинануудые үгэхыень Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствэһээ эрилтэ хэхэ байнабди.

Элидхэлнүүдэй һүүлээр үгэ хэлэлгэн болоо. Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Зонхоев** үгэ хэлэбэ.

— Сэлэнгын, Зэдын аймагууд республика соогоо малажал ехэтэй аймагууд болоно, — гэжэ нүхэр Зонхоев тэмдэглэбэ. Эдэ хоёр аймагуудай партийна организацинууд малажалые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ. Хэдэн жэлэй турша соо эдэ аймагууд мал үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргэнэгүй. Эдэ аймагуудай малажалдахи байдал хангалтагүй байна. Партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, МТС-үүд малажалые халирхай муугаар хүтэлбэрилнэ, малажалдахи шиидхэгдээгүй асуудалнуудые шиидхэхэ тухай хэмжээ абанагүй. Саг үргэлжэ үбһэ тэжээлээр дутаһанай гэмээр малай хоролто болоно. Энээн дээрэһээ малажалһаа абадаг олзо бага болоно. Жэшээнь, Сэлэнгын аймаг малажалһаа 5,7 миллион олзо абаа һаа, гансахан тэжээл худалдажа абалгада 3,5 миллион түхэриг гаргашалһан байха юм. Мүн Зэдын аймагта нимэ ушар тохёолдоно. Эдэ аймагуудай колхозууд малажал амжалтатайгаар хүгжөөхэ бүхы арга боломжотой. Эдэ аймагуудта малай үхэхэ ябадал бии байна. Сэлэнгын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоздо шэнэ гараһан хурьгад олоороо үхэнэ. Энээнэй шалтагаан юуб гэхэдэ, тус колхозой хониин һүрэгэй минил 9,1 процентнь үбһэ тэжээлээр хангагдаһан байгаа. Энэ колхоздо арба гаран мянган хонид бии юм. Теэд тэжээлэй база байгуулха асуудал энэшье колхоздо, аймаг дотор юрэнхыдөө мууса шиидхэгдэнэ. Аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Банрбиликтуев, хүдөө ажахын таһагые даагша нүхэр Третьяков гэгшэд малые хуушан аргаар хүгжөөхэ һанал бодолһоо хахасаадүй байһаар. Колхозуудта тэжээлэй бата бэхи база байгуулха тухай Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй обкомой бюрогой тогтоолой эндэ хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байһаниие ондоогоор тайлбарилхын аргагүй. Аймаг дотор сабшалангай-мелиоративна хүдэлмэри муугаар ябуулагдана, олон колхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй бригаданууд мүртэйгөөр байгуулагдаагүй.

— Сэлэнгын аймаг хадаа герасимовска хүдэлөөнэй эхэ нютаг мүн, — гэжэ саашань Зонхоев хэлэбэ. Энэ аймагта республикын суута луговодууд хүдэлмэрилнэ. Теэд эдээнэй дүй дүршэл бүгэдын шадабари болгогдоогүй. Энэ хадаа луговодствын ажахыда ёһо тэдыгээр хандаһан ябадал болоно. Аймгүйсэдкомһоо, тэрэнэй хүдөө ажахын таһагһаа эрилтэ хэжэ партиин айкомой хүтэлбэрилдэг һаань, нимэ олон дутагдалнууд байхагүй һэн. Зарим ушарта партиин айком аймгүйсэдкомой, хүдөө ажахын таһагай оронд хүдэлмэрилдэг байна.

— Зэдын аймаг хадаа малажал ехэтэй, илангаяа хонн олонтой аймаг, — гэжэ Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министрын орлогшо нүхэр **Желтый** хэлэбэ. Колхозуудай абадаг бүхы олзын 70 процентнь малажалһаа ородог байна. Гэхэ зуура, малажалые гээгдэнги хуушанай методээр эрхилдэг дээрэһээ аймагай колхознигууд ажалта үдэртөө малажалай продуктнуудые тон багаар абадаг. Малажалдахи гарза хоролто үгаа ехэ. Тинхэдэ малай ашаг шэмэ даншье бага байна. Һүүлэй хэдэн жэл соо малай ашаг шэмэ үгэлгэ ехэ болоногүй, харин хорожо байха юм. Мүнөө аймаг соо һү ехээр һааһан нэгэшье һаалишаниие олохогүйт. Аймагай колхозууд малай байраар муу мүртөө барилгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулна. Зарим колхозуудта барилгын бригаданууд эмхидхэгдээгүй байһаар. Энээнэй түлөө мүн Хүдөө ажахын министерство, тэрэнэй нютагуудтахи органууд ехэ зэмэтэй. Үнеэдһээ һү ехээр һаадаг болохын тулада хэмжээ абтанагүй. Партиин айком ажахын асуудалнуудые өөрөө шиидхэдэг зантай, хүдөө ажахын органууд, МТС-үүдһээ эрилтэ багаар хэдэг. Тэжээлэй бата бэхи база байгуулха арга боломжо эндэ бии.

КПСС-эй Курумканай айкомой секретарь нүхэр **Раднаев** үгэ хэлэхэ зуураа нитын малажалые хүгжөөлгэдэ бии байһан дутагдалнуудые тэмдэглэһэн байна.

— Аймагай партийна организаци малажалые хүтэлбэрилхэ талаар ехэнүүд дутагдалнуудтай байна. Манай аймагай колхозуудта тэжээлэй бата бэхи база байгуулха асуудал шиидхэгдээгүй байһаар. Үбһэ тэжээл дутуутайһаа боложо, мал олоороо үхэдэг, тингэжэ нитын ажахыда хэмгүй ехэ хохидол ушаруулагдана. Гадна жэл бүри малай тэжээл, мал худалдан абажа мүн ехэ мүнгэн зөөри гаргашалагдадаг байха юм. Барилгын хүдэлмэри ябуулха талаар хэмжээнүүд абтажа байна. Эдэ асуудалнуудаар партиин айком хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байгаа. Мүнөө үедэ сабшалан дээрэ хүдэлмэри ябуулагдана, 5000 гектар газар модо, шулуунһаа сэбэрлэгдэһэн, 170 мянган тэргэ наг шэбхэ гаргагдаһан, 2000 гектарта үтэг хэгдэһэн, 600 гектар газар һайрамаар уһалагданхай. Аймагай колхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй бригаданууд эмхидхэгдээд, мүнөө тэдэнэр хүдэлмэрилжэ байна. Колхозуудай партийна организацинууд тэжээлэй база байгуулха асуудал хододоо зүбшэн хэлсэнэ,—гэжэ нүхэр Раднаев хэлэбэ.

— Нитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха асуудал шиидхэхын тулада ногоо тарилгата севооборот бии болгохо шухала,— гэжэ Боргойн совхозой директор нүхэр **Мельников** тэмдэглэбэ. Тинхэдэ газар газарта таараха ногоо тариха хэрэгтэй.

— Сэлэнгын, Зэдын аймагуудай колхозууд малай типовой байра үсөөнтэй, олонхи малынь муу, хуушанай далнууд соо үбэлжэдэг байха юм,—гэжэ Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хүдөөгэй ба колхозно барилгын управлениин начальник нүхэр **Гершевич** тэмдэглэбэ. Эдэ аймагуудай колхозууд үдэжэ байгаа малда байра барижа үрьдидэггүй, мүнөөшье барилгын материал бэлэдхэхэ хүдэлмэри муугаар ябуулжа байна. Зэдын аймагай колхозууд барилгын материалай 20 процентые бэлэдхээд, 8 процентыень барилгын газарта шэрэһэн байна. Мүн Сэлэнгын аймаг нимэрхүү байдалтай. Гадна, эдэ аймагуудай олон колхозуудта хабарай полевой хүдэлмэринүүдэй эхилхэтэй сасуу барилгын бригаданууд хүдэлмэреэ зогсоогоо, олон колхозуудта барилгын бригаданууд эмхидхэгдээгүй байха юм. Олон колхозууд юрэнхыдөө барилгын хүдэлмэри намар орой, октябрь, ноябрь һаранuудта хэдэг заншалтай, тингэжэ малай байрануудые яаралтайгаар, типовой проектые эбдэжэ баридаг байха юм.

Зэдын аймагай Үшөөтэйн МТС-эй директор нүхэр **Петинов** хэжэ байһан хүдэлмэри тухайгаа хэлэбэ. Нёдондонойхидо орходоо манай МТС энэ жэлдэ харьяата колхозуудтаа сабшалангай-мелиоративна хүдэлмэри ехээр ябуулха байна. Сабшалан дээрэ хэгдэхэ хүдэлмэри ябуулагдаһаар үнинэй, 31 километр утатай уһалууриин канавануud заһабарилагдаа, энээнһээ 876 гектар газар уһалагдаа, мүн 2000 гаран гектар уһалагдаха байна. Мүн 54 мянган тэргэ наг шэбхэ сабшалан дээрэ шэрэгдээ. Сабшалангай-мелиоративна хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхын тулада бидэндэ олон механизмууд дутана, мүн мелиоратор хэрэгтэй байгаа.

— Манай МТС-эй харьяата колхозууд малаар олон,— гэжэ Сэлэнгын аймагай Сүхын МТС-эй директор нүхэр **Бандо** хэлэбэ. Эдэ колхозуудай малда ехэ хэмжээнэй тэжээл хэрэгтэй. Тиин манай МТС тэжээлэй база байгуулха асуудалые муугаар шиидхэнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ үбһэ сабшаха, силос дараха түсэбөө дүүргээгүйбди, мүнөөшье сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри муугаар ябуулжа байнабди. Колхозуудай сабшалан бороложо бургааһаар дарагдажа байна. Мүн ехэ сабшалангай болдог бутануудые сэбэрлэхээр болоо. Теэд, манай МТС мелиоративна хүдэлмэри хэхэ нэгэшье машинагүй. Гадна үбһэ хуряалгые комплексноор хэдэг болохо асуудал шиидхэхээр болоо. Мүн сенокосилкын машинистнууд, нооһо хайшалха аппарадта хүдэлмэрилхэ хүнүүдые бэлэдхэхэ хэрэгтэ колхозууд туһалха ёһотой.

Малажалай кадрнуудтай ябуулагдаха хүдэлмэри тухай партиин обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр **Ажгибков** хэлээ. Малшад-кадрнууд малажалай хүгжэлтые шиидхэдэг хадань эдээндэ ехэ анхарал табиха гээшэ партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай, колхозуудай правленинүүдэй, партийна организацинуудай нангин уялга мүн. Малшадые зохид таарамжатай байра байдалаар хангаха хэрэгтэй. Тэдэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха шухала. Колхозой центрнүүдһээ холо байһан малшадай дунда политическэ информаци хэхэ гээшэ ехэ удхашанартай. Тиин энэ хэрэг агитаторнуудта даалгагдадаг. Тинмэһээ эдэнэр бэлэдхэл һайнтай байха ёһотой. Сэлэнгын, Хориин аймагуудай олон колхозуудта малшадай дунда политическэ информаци хангалтагүйгөөр хэгдэдэг байна. Энэ жэлэй 4 һарын турша соо Хориин аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд арад зоной дунда оло дахин элидхэл болон лекци хэһэн байгаа. Теэд малшадай дунда тон үсөөхэн элидхэл болон лекцинүүд хэгдэһэн байха юм. Эндэ малшадай культурна эрилтые бүри муугаар хангана. Хориин аймагай холын гүүртэнүүдэй малшад кинокартинануудые харадаггүй. Политическэ нитын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри муугаар ябуулһанай гэмээр ажахын хэрэг гээгдэлдэ ородог байна. Тинмэһээ партийна организацинууд малажалые хүтэлбэрилдэг методээ хубилгаха ёһотой. Колхозуудай партийна организацинуудые колхозно үйлэдбэриие үнэхөөрөө эмхидхэгшэд болгохо хэрэгтэй.

КПСС-эй Иволгын айкомой секретарь нүхэр **Цырендоржиев** малажалые хүтэлбэрилгэдэхи дутагдалнуудаа тэмдэглээд, ажахын энэ гол һалбариие һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо тухайгаа хэлэбэ. Партиин обком, Министрнүүдэй Совет малажал хүгжөөхэ хэрэгые үшөөл муугаар хүтэлбэрилнэ гэжэ нүхэр Цырендоржиев шүүмжэлбэ. Республикын Министрнүүдэй Совет хадаа министерствонүүдэй, түбхын түрүүн, Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын харюусалгые муугаар дээшэлүүлдэг байна. Республиканска организацинуудһаа аймагуудта ошодог түлөөлэгшэнэр ехэ туһаламжа үзүүлдэггүй, харин баримтануудые суглуулаад бусадаг заншалтай.

Малажалые хүгжөөлгэдэхи шиидхэгдээгүй асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ, тэжээлэй бата бэхи база байгуулгада туһаламжа үзүүлээгүй гэжэ нүхэд Тараненко, Зонхоев, Гершевич гэгшэдые КПСС-эй Түнхэнэй айкомой секретарь нүхэр **Зубакин** шүүмжэлбэ.

Мүн энэ асуудалаар Статистическэ управлениин начальник нүхэр **Замараев**, КПСС-эй Заиграйн айкомой секретарь нүхэр **Черных**, республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Тараненко**, Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын малажалай управлениин главна зоотехник нүхэр **Хазагаев**, Сэлэнгын МТС-эй директор нүхэр **Кузьмин**, «Бурят-Монгольская правда» газетын редактор нүхэр **Стегачев**, республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министр нүхэр **Лесик**, Сэлэнгын госплемрассаднигай директор нүхэр **Виноградов**, зооветинститудай директор нүхэр **Филиппов**, КПСС-эй Закаменай айкомой секретарь нүхэр **Биртанов** гэгшэд үгэ хэлэһэн байна.

Пленумэй эсэстэ КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **А. У. Хахалов** дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар тогтоол баталан абтаа.

БМАССР-эй 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ 5 һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид, майн 27-до, дүүргэхэ уялга Улан-Удын сэмбын фабрикын коллектив абаһан юм. Мүнөө энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө сэмбэ нэхэгшэд тэмсэжэ байна. Тус фабрикын аппаратно-ээрэлгын цехын секретчица Долгор Буртигарова үдэрэйнгөө даалгабариие 125 процент хүрэтэр дүүргэжэ, эрхим шанартай продукци гаргана, түүхэй эд алмана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Буртигарова хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

БМАССР-эй 30 ЖЭЛЭЙ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Социалистическэ мүрысөөн улам үргэнөөр дэлгэрнэ

Бурпромсоведэй системын «Победа» гэжэ олзоборилгын артелиин хүдэлмэрилэгшэд Бурят-Монголой АССР-эй 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаад, элбэг ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргахын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлжэ байна.

Тус артель энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай продукци үйлэдбэрилэн гаргаха түсэбөө 117 процент дүүргэһэн байна. Теэд, эндэхи артелиин хүдэлмэрилэгшэд туйлаһан амжалтануудаараа һанаагаа амарангүй, апрель һара соо бүри эршэмтэйгээр ажаллажа, үйлэдбэриингөө түсэбые 122 процент дүүргэһэн байха юм. Үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциинь шанар дээшэлһэн байна.

Энэ артелиин № 2 портновско цехын хүдэлмэрилэгшэд «Бурят-Монголой АССР-эй 30 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ бэлэдхэл үнгэргэхэ тухай» партиин Обкомой тогтоолтой танилсажа, үйлэдбэриингөө ба политическэ эдэбхи улам дээшэлүүлбэ.

Оёдолшон Житненко хубсаһанай цехын хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй үүсхэгшэ боложо, үйлэдбэриингөө баян дүй дүршэлые олоной шадабари болгохо гэжэ ехэхэн оролдолго гаргана.

Нүхэр Житненкотой хамта хүдэлмэрилдэг оёдолшон нүхэр Убханова хубсаһые зохид түхэлтэйгөөр ба һайн шанартайгаар оёдог байна. Цехын хүдэлмэрилэгшэдэй суглаанууд дээрэ нүхэр Убханова үнэтэй дурадхалнуудые оруулдаг, бусад мастернуудай хэһэн ажалай дутуу дундануудые элирүүлэн шүүмжэлдэг, тэдэниие усадхаха арга боломжонуудые заажа үгэдэг байха юм.

№ 3 портновско цех (начальнигынь нүхэр Клюкова) апрель һарын үйлэдбэриин түсэбые 127 процент дүүргээ. Энэ цехын түрүүшүүл нүхэд Попова, Дружинина, Башанова ба бусад ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлнэ. Эдэнэр үдэрэйнгөө даалгабариие 150—1.. процент дүүргэдэг болоо.

Ажалай амжалтануудые улам арьбадхаха ба ажалшадай политическэ болон үйлэдбэриин эдэбхи дээшэлүүлхэ хэрэгтэ агитационно нитын хүдэлмэри онсо удхашанартай.

«Победа» артелиин парторганизаци (секретариинь нүхэр Ми..лева) артелиингээ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда агитационно-ойлгуулалжын хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэһэн байна. Агитаторнууд нүхэд Попова, Картин, Макарова, Пр..ценко ба бусад Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын материалнуудые артелидэ гэшүүдтэ гүнзэгыгөөр ойлгуулна.

Артелиин правлени ба партийна организаци социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые хододоо гаргажа, показателиин доска дээрэ ..шэдэг, үйлэдбэриин суглаанууд дээрэ хэлсэгдэдэг байна. Энэ артельдэ «Шанарай түлөө» гэһэн ..нын газетэ саг үргэлжэ гаража, һайнаар хүдэлмэрилдэг түрүүшүүл тухай бэшэгдэнэ, зарим цехүүд болон зарим мастернуудай хүдэлмэриин дутуу дунданууд шүүмжэлэгдэдэг байна.

«Победа» артелиин бүхы гэшүүд республикынгаа 30 жэлэй ойн һайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүл..

Б. Ширеторов.

ПВЗ-гэй коллективэй амжалта

Бурят-Монголой республикын 30 жэлэй ойе эрхимээр угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөн Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой цехүүдэй хоорондо үргэнөөр дэлгэрбэ.

Заводой коллектив апрель һарынгаа түсэбые товарна продукци гаргалгаар 106,4 процент дүүргээд, май һарын түсэбые 3 үдэрөөр урид дүүргэхын, түсэбһөө гадуур ехэ хэмжээнэй продукци үйлэдбэрилэн гаргахын түлөө тэмсэжэ байна.

Апрель һарын түсэбые 113,5 процент дүүргэһэн, зэд шудхалгын цехын коллектив май һарын түрүүшын үдэрһөө хойшо үдэр бүриингөө даалгабариие 110 процентһээ д.. шо бэшэ дүүргэнэ. Нүхэр Вахру..кинай хүтэлбэрилдэг шэрэм шу..халгын цехын коллектив үдэр б..риингөө даалгабариие 107—1.. процент дүүргэнэ, эрхим шанар.. продукци гаргана. Ехэ бүтээсэт..гээр ажалладаг стахановецууд.. тоо олошорно. Жэшээнь, форм..щигууд Найданов, Богинск.. стержницанууд Ларионова, Ко..валова, токарь Заиграев болон .. сад мүнөө хахад жэлэйнгээ даа..габаринуудые дүүргээд, июль һ..рын даалгабаряар ажаллажа ба..на.

С. Черненко.

Зондоо хүндэтэй фрезеровщик

Улан-Удын судна заһабарилгын заводто арбан долоодохи жэлээ фрезеровщигоор ажаллажа байһан Александр Антонович Ткачук эрхим ажалаараа ганса заводойнгоо коллективэй дунда бэшэ, мүн бүхы Сэлэнгэ мүрэнэй уһанзамшадай дунда хүндэтэй хүн болонхой. Хүдэлмэришэд новатор-фрезеровщик тухай омогтойгоор хөөрэлдэдэг.

Александр Антонович республикынгаа 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, ..лаанайнгаа даалгабариие 160—1.. процент хүрэтэр дүүргэжэ, ганс.. эрхим шанартай продукци үйлэд..рилэн гаргана.

Ингэжэ нүхэр Ткачук Эхэ ор..нойнгоо һалбаран хүгжэхын түл.. бүхы хүсэ шадалаа, шадабари м..гэжэлээ гарган ажаллажа, респ..ликынгаа 30 жэлэй ойн хүндэлэл.. мүрысөөнэй түрүүшүүлэй зэрг.. ябана.

Л. Бондаренко.

...ЛЛЕКТИВНЭ ДОГОВОР БЭЕЛҮҮЛЭГДЭНЭ

...инэй орденто паровозо-вагон... водто 1953 оной коллективнэ ...р баталагдаһаар хоёр һара ...й болобо. Машина бүтээл... предприятинуудай үмэнэ ...эй XIX съездын табиһан ехэ ...тонуудые бэелүүлхэ хүсэлэн... договор соохи хоёр талын ...нууд соо элеэр харагдана.

...эдбэриие саашадань хүгжөөн ...үлхэ, шэнэ техникэ, түрүү ...логи нэбтэрүүлхэ, промыш...стиин новаторнуудай ажалай ... методүүдые шудалха, ажа...эмхидхэлые саашадань һай...улха хэмжээнүүд хараалаг... байна. Заводой админист...и ба завкомой уялганууд соо ...листическэ мүрысөө дэлгэ...энэй, ажалай түрүү методүү...нэбтэрүүлһэнэй үндэһөөр ва... ба товарна продукци гарга...сэбөө декабриин 21 хүрэтэр ...гээд, жэлэй эсэс хүрэтэр 3 ...он 600 мянган түхэригэй ...укци түсэбһөө гадуур үгэхэ, ...бэриин операци бүхэндэ гар...нуудые доошолуулһанай, юу...хэниие хэхэдээ металл алма... ашаар 3 миллион шахуу тү... алмаха гэжэ бэшэгдэнхэй. ...ическэ һуралсал эмхидхэхэ, ...лмэрилэгшэд ба албахаагша... ажалай, ажабайдалай усло...удые һайжаруулха тухай тус... пункт бэшэгдэһэн байха юм. ...говорые Зам харилсаанай ми...рствын ба түмэр замай хүдэл...лэгшэдэй профсоюзай Цент...на Комитедэй бүридхэлдэ аба... һүүлээр, уялгануудаа бэе...лэ хэмжээнүүдые хараалһан ...охой түсэб заводской комитет ...һон байна.

...нөө заводой коллектив жэ...ээ түсэб дүүргэхын, гаргаһан ...укциингаа шанар һайжаруул... түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ ...а. Олонхи цехүүдэй коллекти... нэгэдэхи кварталда даалгаба...удаа нилээд үлүүлэн дүүргээ. ... хүдэлмэрилэгшэд—паровозно ...н слесарь Малышев, парово...ханическа цехын токарь Аю...в, долбежник Шаталов болон ... энэ жэлэй хоёр һара соо 4—...рын нормо, арба шахуу стаха...ууд 8 һарын даалгабари ...гээ.

...алай түрүү методүүдые шу...ын түлөө мүрысөөн бүри үр...ээ.

...вком болбол социалистическэ ...сөө эмхидхэхэ, ажалай түрүү ...үүдые дэлгэрүүлхэ тухай до...рой пунктнуудые шууд бэе...нэ. Олонитын-үйлэдбэриин ...ссануудай гэшүүд үдэр бүри ...удтэ ябажа мүрысөөнэй хэр...эр эмхидхэгдэһые шалгана. Тус ...ссиин гэшүүд — нормиров... Нечаев, слесарь Шалагин бо... бусад завкомой даалгабаряар ... дархалалгын ба электроце...тэ, автогаражда һаяшаг ошо... байна. Тиихэдээ олон дутуу...ые элирүүлээ. Зарим хүдэлмэ...д үдэрэйнгөө даалгабариие ...эдэггүй, мүрысөөндэ оролсоо... социалистическэ уялгануудые ...элгэ һулаар шалгагдадаг, по...телиин доскада түрүүшүүлэй ...ай дүнгүүд бэшэгдэдэггүй. ...водской комитедэй комиссиин ...уд цеховой комиссинуудай тү...эгшэнэртэй хамта мүрысөө... ябасые һайжаруулха хэмжээ...нүүдые абаһан байха юм. Цехүүдтэ хүдэлмэришэдэй суглаанууд боложо, уялгануудаа үлүүлэн дүүргэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Үйлэдбэриин түрүүшүүл хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хөөрэлдөө. Заводой эрхим стахановецуудай хөөрэлдөөнүүд цехүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда эмхидхэгдэһэн байха юм. Энэ хадаа хүдэлмэридөө һайн амжалта туйлаха, голодһо гаргаха ябадалые усадхаха хэрэгтэ ехээр туһалһан байна. СССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Курочкин, заводой солото кузнец нүхэр Молчун, фрезеровщик нүхэр Чернышев болон бусад хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байха юм. Цеховой комитедүүд дүй дүршэл халан абалсаха зүблөөнүүдые хэдэн удаа үнгэргэһэн байна. Эдэ бүгэдын эсэстэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Булад ба зэд шудхалгын цехүүдтэ гансахан февраль һара соо голодһо гаргалга 50 процентээр доошолуулагдаа.

Уялгануудаа дүүргэхэ ябадалдань хүдэлмэришэдтэ туһалха зорилгоор заводой администраци ба завком хүдэлмэришэдэй техническэ һуралсал ба залуу хүдэлмэришэдтэ туһаламжа үзүүлхэ ябадал һайнаар эмхидхээ. Хоёр һарын турша соо 300 үлүүтэй хүдэлмэришэд хоёрдохи мэргэжэлнүүдые олоо.

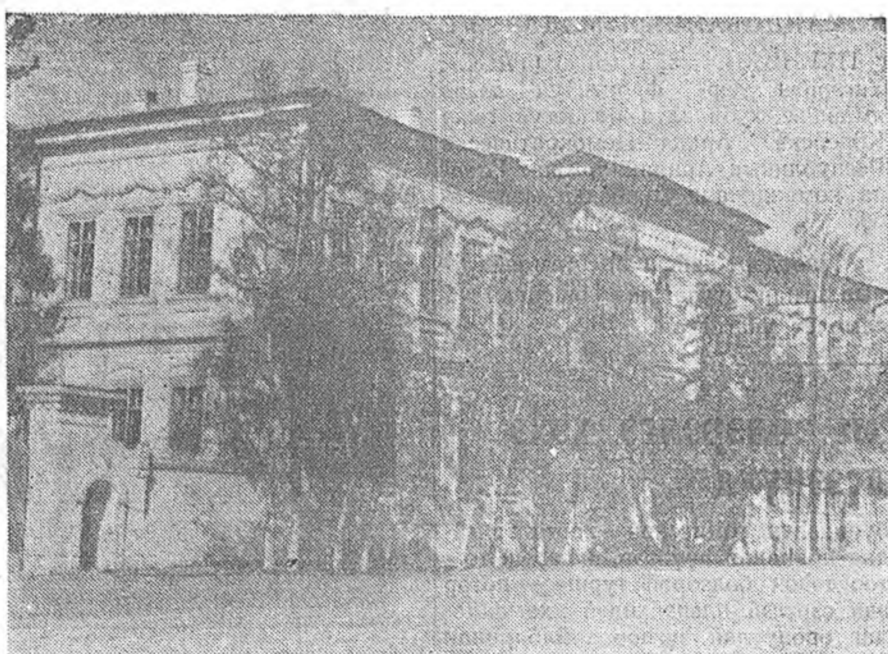
Хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай, ажаһуудалай болон культурна условинуудые саашадань һайжаруулха ябадал коллективнэ договороор хараалагдаһан байна. Завкомой заседани дээрэ заводто гэнтын аюулнуудые зайсуулха талаар ямар хэмжээнүүдэй абтажа байһан тухай заводой главна инженерэй элидхэлые шагнаһан байна. Тиихэдээ завком кузнечнэ ба паровозоколесно цехүүдтэ вентиляцинуудые хэхэ эрилтэ администрациин үмэнэ табяа.

Асуудалнуудые хаһа саг соонь хэлсэжэ, түргэнөөр шиидхэлгэ хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ябадалда туһалдаг байна. Заводской комитедэй заседани дээрэ коллективнэ договорой пунктнуудай ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай хододоо зүбшэн хэлсэгдэдэг, цехүүдэй начальнигуудай болон заводой главна инженерэй тоосоонууд шагнагдадаг байна. Ингэжэ договорой пунктнуудай гүйсэдхэлые шалгажа байхада дутуунуудые хаһа саг соонь элирүүлээд, тэдэниие зайсуулха хэмжээнүүдые түргэнөөр абаха арга боломжо олгодог байна.

Энэ жэлэй гурбан һарын дүнгүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой коллектив нилээд һайн амжалтануудые туйлаһаниинь элирнэ.

Гэхэ зуура, коллективнэ договорой пунктнуудые дүүргэхэ талаар дутуунууд бии. Мүнөө заводой коллектив тэрэнэй дүүргэлтые үргэлжэ дээрэнь шалгажа байна. Завкомой зорилго юуб гэхэдэ, энэ шалгалтада профсоюзай бүхы эдэбхитэдые, хүдэлмэришэд ба албахаагшадые хабаадуулжа, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ёһотой. Энэ хадаа хоёр талын уялганудые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ туһалха байна.

В. Бадариев.

Кяхта городто академик Обручевой нэрэмжэтэ хизаар оропоо шэнжэлэлгын музей бии. Манай нютагай түүхэдэ хабаатай элдэб экспонадууд, мүн байгаалиин баялигуудай ба ашагта малтамалнуудай элдэб зүйлнүүд эндэ хадагалагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус музейн байшан. **А. Алгазинай** фото.

Кино, танцануудһаа бэшэ юумэ үгы...

Сэлэнгын аймагта культурно-гэгээрэлэй олохон эмхи зургаанууд бии. Хүдэлмэришэдэй тосхон, колхоз болон МТС бүхэндэ библиотекэ, клуб байгуулагданхай, хүдөөгэй уншалгын байшан нээгдэнхэй.

Зүгөөр манай аймагай культурно-гэгээрэлэй зарим эмхи зургаанудай хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигданхай. Жэшээлхэдэ, Ново-Селенгинскын Культурын байшангай хүдэлмэриие хараад үзэе. Эндэ кино харуулхаһаа, танцануудые эмхидхэхэһээ гадна, ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй. Ураниайханай самодеятельностиин кружок ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэнхэй. Һаяхан үнгэрһэн уранһайханай самодеятельностиин аймагай харалгада Культурын байшангай коллектив юушье бэлэдхэжэ шадаагүй дээрэһээ, тэрээндэ хабаадалсаагүй. Аймагай Культурын байшангай директор нүхэр Анчилоев даалгагдаһан хүдэлмэридөө эдэбхигүйгөөр хандадаг.

Саашань Ворошиловай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоздо байһан Ново-Селенгинскэ сомсоведэй хүдөөгэй библиотекэ, «Коммунизм» колхоздохи уншалгын байшан мүн хүмүүжүүлгын ямаршье хүдэлмэри ябуулдаггүй, хододоо шахуу хаалтатай байдаг. Тус колхоздо һайн клуб бии. Тэрэнь жэлдээ нэгэ хоёр дахин нээгдэдэг. Сонхонь бүхыдөө шахуу эбдэрхэй, үбэлэй үедэ орожо болохогүй, ехэ саһан үүдэндэнь хүнгэрэг болошоһон, зунай халуунда малай тиирэжэ һэрюусэхэ газар болошонхой байдаг. Клубай дэргэдэ нэгэшье кружок эмхидхэгдээгүй. Ново-Селенгинскэ сомсовет, «Коммунизм» колхозой правлени болон партийна эхин организаци уншалгын байшангай, клубай хүдэлмэриие һайжаруулхын түлөө шухала хэмжээнүүдые абанагүй.

Үбэр-Зөөхэйн сомоной Кагановичын нэрэмжэтэ колхоздо мүн шэнээр баригдаһан гоё һайхан клуб бии юм. Энэ клубташье мүн лэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулагданагүй, лекци болон элидхэлнүүд уншагданагүй, тэрэнь гансахан түүхэтэ һайндэрнүүдээр нээгдэдэг юм. Энэ колхоздо хүдөөгэй уншалгын байшан бии. Тэндэшье зохистой хүдэлмэри ябуулагданагүй. Сомоной гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Дашидондок Бадмаев культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа багаар табина.

Аймсоведэй гүйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин таһагай дэргэдэхи лекторскэ группа муугаар хүдэлмэрилдэг, зарим лекторнуудэй уншаһан лекцинүүд идейнэ талаараа ажалшадай эрилтэнүүдые ханганагүй, мүн колхозуудаар лекци болон элидхэл уншаха хэрэгтэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хабаадуулагданагүй.

С. Шарапов.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй семинар болобо

Һаяхан Хэжэнгын аймагай библиотекын дэргэдэ уншалгын байшангуудые, библиотекэнүүдые даагшанарай ба һургуулиин багшанарай хабаадалгатай хоёр үдэрэй семинар боложо дүүрэбэ.

Республикын культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай Управлениин инспектор нүхэр С. Д. Никорова үгэ хэлэжэ, аймаг дотор культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин хэр зэргэ ябуулагдажа байһан тухай ба саашанхи зорилгонууд тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгөө.

Аймгүйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин таһагые даагша нүхэр Дугарцыренов аймаг дотороо культурна хүдэлмэриин ямараар ябуулагдажа байһан тухай хэлэбэ.

Мүн уншалгын байшангуудые ба клубуудые даагшанар өөһэдынгөө ажал тухай үгэ хэлэбэ.

Семинарта хабаадагшадта хэдэн лекцинүүд уншагдаа.

Ц. Буянтуев.

Фельетон

„ӨӨРЫН ЛЭ ХҮН ҺАА ҺАЙН БАЙГАА...“

Ородой агууехэ уранзохёолшо Николай Васильевич Гоголиин нэгэ герой элдэб һанал бодолдо абтадаг, жэшээлхэдэ, газар доогуур нүхэ малтаад, харгы гаргаха тухай, нуур дээгүүр шулуун хүүргэ барюулха тухай хии түсэбүүдые зохёохо дуратай байһан юм. Тэрэ һанаашалгануудынь «бахын һанаан далайда» гэдэгтэл адли хэзээдэшье бүтэдэггүй юм һэн гээ.

Баунтын аймагай потребсоюзай түрүүлэгшын орлогшо Иннокентий Петрович Тынтуев гүрэнэй худалдаа наймаа гүйсэтэй һайнаар ябуулха тухай баһал энэ геройһоо дорогүй гэхээр бодолгото болодог, «сэдьхэлээ хубаадаг» байха юм.

Зүгөөр, «тохир хурган—аман тээшээ» гэжэ дэмы хэлсэдэггүй ха юм. Энэ хүтэлбэрилхы нүхэрэй ямаршье орёо хэрэг шиидхэбэл, заатагүй нэгэ асуудал лэ ута ниидхэдэ һабагшалагдаһан зүүн щэнгээр хаанаһаашьеб гараад лэ ерэлсэдэг һэн. Тэрэ асуудалда тодорхой һайн харюу үгэнгүйгөөр, саанахи, наанахиень хүсэд хараадуулангүйгөөр Иннокентий Петрович ямаршье захиралта, гүйлта, шиидхэбэри дээрэ нэрэ обогоо моторлодоггүй, тэбхэр түхэреэн тамгануудаа дарадаггүй һэн. Мүнөөдэр нүхэр Тынтуев Киндигирскэ сельпогой түрүүлэгшын һуурида үнэн сэхэ даа, хэрэг ажалаа өө мөөгүйгөөр мэдэхэ хү оложо табиха даалгабаритай болоһон байба. Энээнэйшье буруу юумэн үгы. Зүб. Кабинет соогоо тэрэнэй бодолгото болон һуухада телефоншье хонгиржо, һаалта хэнэгүй, батаганаанайшье ниидэбэл дуулдамаар аалин.

—... Киндигирскэ сельпо... түрүүлэгшэ... юрдөө хэниие оложо табилтайб... Салин хүлһэнииншье гэмгүй... Гэр байрашье дулаантай... Халаг, өөрын лэ хүн һаа һайн байгаа,—гэхэ мэтые тэрэ бодо бодоһоор, саб сагаанаар һаяхан будагдаһан хойто ханаяа шэртэнэ. Нюдөө сабшангүйгөөр ажаглан хараад байхадань, тэбхэр сагаан ханань ямар нэгэн киногой экран мэтээр үзэгдэхэдэл гэнэ. Аймагай культурын байшан соо гү, али городойшье кинотеатрнуудта кино харахада гол үйлэнүүдэйнь гарахын урда тээ нэрэ обогуud заатагүй харагдадаг бшуу: режиссер, оператор, сценариин автор, главна герой гэхэ мэтэ. Мэнэ һаяхан Иннокентий Петровичын нюдэнэй үзүүртэ тодо бэшээр үзэгдэн байгаа «киногой» главна герой лэ Киндигирскэ сельпогой түрүүлэгшын шэрээ дараха «хубитай» хүн лэ байхань хаш даа.

«Да... Дани... Данилов лэ байна гээшэ бэшэ гү» гэжэ һанаандань орохолоорнь, тэрэнэй урдахи экран дээгүүр бага балшар наһандаа нэгэ горхоной уһа ойможо, хүл нюсэгөөр наадажа ябаһан нүхэрынь, дайнай урда тээ сомоной Соведтэ хамта хүдэлмэрилхэдөө тэрээнтэй сугтаа һайндэрнүүд, милаангуудта хундага пэшэлдүүлһэн үенүүдынь ямаршье үнгэтэ картинаһаа дутуугүй, эли тодоор харагдаба. Энэ тэдыгээр дээрэ дурсагдаһан асуудалшье шиидхэгдээ. Нээрээ, нээрээ, бусаалтагүйгөөр шиидхэгдээ!

— «Кабанскда хүдэлмэрилжэ байһан энэ нүхэрөө ямар аргаар наашань залаха ёһотойб? Энэшье балай түбэгтэй хэрэг бэшэ ха даа, кооперациин хүзүүн бүдүүн. 2—3 мянган солхооб хармаандань хэжэрхихэб, зариманиинь хэзээшье...» —гэжэ һанаһаар лэ Тынтуев стул дээрэһээ бодожо, хуруунуудайнгаа шалаа гарган, пишагануулһаар гаража ошоо һэн...

Удааншье саг үнгэрбэгүй. Иннокентий Петровичын аяар холо ошожо асарһан шэнэ түрүүлэгшэ сельпогой хүдэлмэриие шууд ябуулжа оробо даа. Шэгнүүрнүүдэй гирэнүүд үргэгдэнэ, табигдана... Эд бараан, архи тамхин, гутал хубсаһан наймаалагдажал наймаалагдажал байна. Харин түрүүлэгшэ Даниловай «сэржэм үргэлгэ» ехэдэжэ, сельпогойнь мүнгэнэй хайрсаг, өөрынь хармаан хоёр заримдаа нэгэ амһартай болоно ха гэлсэнэ. Эсэстээ Даниловай хэрэг ажал бусайдагдаад, 2000 гаран түхэриг сельподоо үритэй гэжэ тодоруулагдаба. Удаан болонгүй «арга һалажа, шарга газардажа» ажалһаа тэрэ хаягдаа һэн.

Дээрэ хэлэгдэһэн мэтээр лэ Богдарино тосхондохи нэгэ киоскые даагшаар табигдаһан Тынтуевай танил тала Аюшеев гэдэг ойро зуура хүдэлмэрилхэ зуураа гүрэнэй 5000 түхэриг «һалхинда хиидхүүлжэрхёо һэн». Мүн баһа Россошино тосхоной магазиниие даагшаар нүхэр Тынтуев Шипицина гэдэгые аяар Романовкаһаа зорюута эрэ нүхэртэйнь залажа асараа һэн. Эдэншье тэрэ газартаа удаан тогтожо шадаагүй. Сельпогой сторожоор хүдэлмэрилһэн аад, эрэ нүхэрынь һамганайнгаа үгы байхадашье магазин соонь орожо, дуратай юумээ абадаг байба. Тэдэнэр тингэжэ нэгэ һара соо 7500 түхэригэй үрилтэ хээ. Шэлэн абаһан эдэ «нүхэдөөрөө» Иннокентий Петрович нэгэтэбэшэ хүшуу холбодог, хундага үргэдэг юм һэн гээ. Зүгөөр уһан сооһоо хуурай гарадагынь угаа гайхалтай.

Ажал хүдэлмэрээ һайса мэдэхэ, гүрэнэй талые өөрынгөө хара хубиһаа үлүүдэ һанадаг, үнэн сэхэ хүнүүд манай худалдаа наймаанай сетьнүүдтэ хүдэлмэрилхэ ёһотой.

В. Филиппов, Ч. Рыгзынов.

ШЭНЭ НОМУУД

Буркниготоргын центральна № 1 магазин шэнэ номуудые олоор абаба. Тэрэ тоодо:

В. И. Прокофьев — «Ородой революционно демокрадуудай атеизм». Тиражнь 50000 хэһэг, 1 түхэриг 65 мүнгэн сэнтэй.

В. Г. Короленко — «Повестьнууд ба рассказууд». Тиражнь 150000 хэһэг, 5 түхэриг 50 мүнгэн сэнтэй.

«Колхознигой ажалые түсэблэлгын ба эмхидхэлгын ном». Тиражнь 50000 хэһэг, 4 түхэриг 65 мүнгэн сэнтэй.

В. В. Подебед — «АСХТЗ-НАТИ тракторай детальнуудай каталог». Тиражнь 25000 хэһэг, 5 түхэриг сэнтэй.

Марксизм-ленинизмын баялигта агууехэ оруулалта

(„Гүрэн ба революци“ гэжэ Ленинэй ном гараһаар 35 жэл болобо)

...ктябрьска Социалистическэ ре...люциин Агууехэ илалта хүн тү...рэлтэнэй түүхэдэ шэнэ эра нээ... байна. Ленин ба Сталин Агуу... Социалистическэ революци хэ... түлөө олониитые хүтэлбэрил... тулада Коммунистическэ пар... идеологическа ба эмхидхэлэй ...ар бэлэдхэһэн байна. Ленин ба ...ин марксистска түхэлэй Коммунистическэ партиие байгуулха зуу... помещигүүдэй ба капиталист...ай засагые унагаахын түлөө ...лэй түсэб зохёоһон байгаа. ...мунистнуудай парти Ленин ба ...линай агуусхэ идейнүүдтэ тү...эн, үргэн ниитые капиталист...та ба помещигүүдтэ эсэргүүсэ... байлдаануудта бата найдамаар хүтэлһэн байха юм.

...арксистска партиин ба хүдэл...шэн ангиин гүрэндэ хамаадал... тухай асуудалые теоретическээр ...хо хэрэг Ленинэй урда 1916 ... хоёрдохи хахадта арга заата... шиидхэгдэхээр табигдаһан бай... Ленин хадаа Россида революци болохын дүтэлжэ байһаниие ...шалан мэдээ һэн. Иимэ оршон ...алда теоретическэ тайлбари...ые эридэг шухала асуудалнуу... нэгэнниинь пролетарска партиин ...дэ хамаадаха тухай асуудал ...ээ. Марксизм-ленинизмын ... элитэ зохёолнуудай нэгэнниинь ...эн ба революци» гэжэ В. И. ...нэй ном болоно. Энэ хадаа ...ческо марксизмын жэшээ бо... Марксизмын бии болохоһоо ...тэ зохёогдоһон, гүрэн тухай хэдэн олон зохёолнууд соо мүлжэгшэ гүрэниие үмөөрдэг ба тэрэниие һайрхадаг һэн.

Марксизм-ленинизмын агууехэ түүхэтэ үүргэнь юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа гүрэнэй ангиин үндэһэ һууринуудые научнаар тайлбарилһан ба ямаршье мүлжэгшэ гүрэн обществые ангинууд болгон хубаарилһан дээрэһээ бии болоно, энэ хадаа дарлагдагша ангинуудые дараха эзэрхэгшэ ангинуудай зэбсэг гэжэ харуулһан байна. XIX зуун жэлэй революционно хүдэлөөе, илангаяа парижска коммуные шэнжэлһэнэй үндэһэ һуури дээрэ хүдэлмэришэн анги хуушанай гүрэнэй байгуулалтые революционно ёһоор бута сохижо, тэрэниие шэнэ байгуулалтаар һэлгэхэ ёһотой гэжэ Маркс ба Энгельс зааһан юм. Энэ үедэ ородой пролетариадай урда түүхэтэ зорилго табигдаа: буржуазна гүрэниие усадхаха, шэнэ советскэ социалистическэ гүрэниие байгуулха.

Россида ба Баруун Европодо болоһон революциин шэнэ дүй дүршэлөөр үндэһэлжэ, гүрэн тухай марксистска һургаал саашадань хүгжөөхэ, гүрэн тухай революционно марксистска теориие реформистнууд ба оппортунистнуудһаа хамгаалха шухала байгаа.

«Гүрэн ба революци» гэһэн Ленинэй ном гүрэн тухай марксистска һургаалай хүгжэлтэдэ шэнэ шата, пролетариадай революционно хүдэлөөнэй дайшалхы практическа программа болоно.

«Гүрэн ба революци» гэһэн өөрынгөө ном соогоо Ленин марксизмые оппортунистическээр хазагайруулһан ябадалые үй бута сохёо. Тэрэ хадаа Маркс ба Энгельсын хэтэдээ мүнхэ идейнүүдые саашадань хүгжөөжэ, хүдэлмэришэн ангиие засагай түлөө, пролетариадай диктатурын түлөө тэмсэлдэ илагдашагүй идейнэ зэбсэгээр зэбсэглэһэн байха юм. Гүрэн тухай хэлэһэн Маркс ба Энгельсын үгэнүүдтэ түшэглэн, Ленин буржуазна ба бусад мүлжэгшэ гүрэнүүдэй удхые элирүүлһэн юм. Россида болоһон ородой хоёр революциин дүй дүршэлнүүдые согсолһоной үндэһэ һуури дээрэ пролетариадай диктатурын формо болохо советскэ гүрэниие байгуулха тушаа үзэл бодол дэбжүүлэгдээ һэн. Энэ хадаа марксизм-ленинизмын агууехэ тодоруулгануудай нэгэнниинь болохо байна.

Гүрэн тухай Ленинэй табиһан асуудал нэгэ орондо социализмые байгуулжа болохо тухай Ленинэй зохёоһон теоритой нигта холбоотой. «Гүрэн ба революци» гэһэн өөрынгөө түүхэтэ ном соо Ленин социал-оппортунизмда хатуу шанга сохилто хэһэн, хоёрдохи интернационалай лидернүүдэй худал хуурмаг теориие бута сохиһон байна.

Ленин айхабтар ехэ хүсэтэйгөөр ангинууд хоорондын эб найрамдал, капитализмын социализмда зүндөө орохо тухай оппортунистнуудай теоринуудые бута сохёо. Ленин хадаа буржуазин засагые зэбсэгэй хүсөөр унагааха, мүлжэгшэ ангинуудые бүрин усадхахын ба социализмые байгуулхын түлөө пролетариадай диктатурые тогтоохо тухай марксизмын шухала тезисые зохёоһон юм.

Реформистнууд ба социал-патриодууд буржуазин социальна захяае дүүргэхэ зуураа, буржуазин эзэрхэгшэ байдалые хэбээрнь үлээхэеэ оролдодог байна. Тиимэ зорилгоор буржуазна гүрэнэй байгуулалтые эдэнэр һайрхадаг байна гэжэ Ленин заана. Буржуазна идеологи хадаа капитализмые хамгаалһан идеологи мүн. Гэхэ зуураа, бодото революционернүүд буржуазна гүрэнэй аппарадые бута сохёод, тэрэниие социализм тээшэ зам табижа шадаха шэнэ аппарадаар һэлгэхэ зорилго урдаа табина.

Социал-демократическа оппортунизмын буржуазна гүрэнтэй холболдодог механикые ба оппортунизмые дэлгэрүүлхэдээ хэрэглэдэг тэдэнэй методые Ленин буруушаан элирүүлнэ. Буржуазна гүрэниие үмөөрдэг, һайрхадаг реформистнуудые 36 жэлэй саада тээ Ленин нигэжэ бута сохёо. Вуржуазна гүрэн тухай Ленинэй һургаалай тон зүб байһаниинь үнгэрһэн 36 жэлэй дүй дүршэл гэршэлжэ, тэрээндэ шэнэ удха оруулба. Английска лейбористнуудай, французска баруун социалистнуудай мүнөө үеын политикые хараад үзэхэдэ Ленинэй тэдэнэр тухай хэлэһэниинь тон зүб байба.

«Гүрэн ба революци» гэһэн ном соогоо Ленин буржуазна демократиин удхые хайрагүйгөөр бута сохиһон байна. Буржуазна демократи арадта эсэргүү удхатай. Буржуазна оронуудта соносхогдодог «сүлөө» хадаа миил капиталистнуудай сүлөө гээшэ. Үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдэй энгын үмсын, капиталай эзэрхэжэ байһан сагта буржуазна демократиин ямаршье гүрэн хадаа үнэндөө хүдэлмэришэн ангиие, ажалша ниитэ-таряашадые капиталистнуудай гартаа барихада туһалдаг машина юм гэжэ Ленин заагаа һэн. Буржуазна демократи хадаа мүлжэгшэ үсөөнхидэй демократи гээшэ.

Ленин болбол үмхирэн һалаһан буржуазна парламентаризмын шэнжэ түхэлые мэргэнээр элирүүлнэ.

Ленин өөрынгөө ном соо буржуазна демократиин худал хуурмаг байһые элирүүлжэ, пролетариадай диктатура хадаа арадай бодото диктатура, ажалшадай аша туһые хамгаалдаг диктатура гэжэ гүнзэгыгөөр ойлгуулна. Пролетариадай диктатура ангинуудые усадхаха, коммунистическэ обществые тогтоохо зорилготой. Ленин коммунизмын доодо ба дээдэ шатануудай хоорондохи илгаае тон тодорхойгоор харуулаа.

Обществын социализмһаа коммунизмда дамжан орохо аргануud тухай асуудалые «Гүрэн ба революци» гэһэн ном соогоо Ленин юрэнхы дээрэнь харуулаа һэн. СССР-тэ социализмые байгуулһан дүй дүршэлые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ, И. В. Сталин тус асуудалые саашадань хүгжөөһэн байна.

Ленин өөрынгөө ном соо коммунизмын үедэ гүрэнэй үгы болохо тухай Маркс ба Энгельсын һургаалые юрэнхы дээрэнь хүгжөөгөө. В. И. Ленинэй хэжэ үрьдөөгүй юумые Ленинэй хэрэгые үргэлжэлүүлэгшэ нүхэр Сталин хэбэ. Энэ хадаа Советскэ гүрэн тухай ленинскэ теориие саашадань хүгжөөһэн байна.

И. В. Сталинай хүтэлбэри доро 1936 оной декабрьда Соведүүдэй Бүхэсоюзна съезд дээрэ шэнэ, дэлхэй дээрэ эгээл демократическа СССР-эй Конституци баталагдаһан байна. Энэ Конституциие арад зон Сталинска Конституци гэжэ нэрлээ. Энэ Конституци соо Октябрьска Социалистическэ революциин туйлаһан бүхы илалтанууд бэшэгдээ.

Советскэ гүрэнэй байгуулалтын дүй дүршэлые согсолжо, нүхэр Сталин социалистическэ гүрэн тухай марксистска һургаал зохёогоо. ВКП(б)-гэй XVIII съезд дээрэ хэһэн түүхэтэ элидхэл соогоо нүхэр Сталин советскэ гүрэнэй хүгжэлтын шатануудые гүнзэгыгөөр шэнжэлһэн ба оршон байдалай хубилхатай хамта советскэ гүрэнэй функцинуудай хубилһан тушаа хэлэһэн юм. Энэ элидхэл соогоо капиталистическэ хүреэлэлгын байһан сагта социалистическэ гүрэн үгы болохогүй, харин хүгжэхэ ба бэхижэхэ ёһотой гэжэ нүхэр Сталин хэлээ һэн. Тэрэшэлэн нүхэр Сталин капиталистическэ хүреэлэлгын байгаа хада коммунизм байгуулһан орондо гүрэниие бүхы талаһаань бэхижүүлхэ тухай сэсэн мэргэн тобшолол хэһэн байна.

Советскэ гүрэн болбол Коммунистическэ партяар табигдаһан агуусхэ зорилгые— социализмһаа коммунизмда шэлжэн орохые шиидхэхэдэ гол хүтэлбэрилхы хүсэниинь болоно.

Советскэ арад ерээдүйе бата найдамтайгаар харана. Энэ хадаа Коммунистическэ парти ба Советскэ правительстводаа хизааргүйгөөр этигэнэ. Партиин XIX съездээр баталагдаһан коммунистическэ байгуулалтын программаар зоригжоһон манай ороной ажалшад баатарлигаар ажаллана, арадай ажахые, культурые улам хүгжөөнэ, манай социалистическэ гүрэниие бэхижүүлнэ.

С. БАДМАЦЫРЕНОВ.

Берлиндэ советскэ сэрэгшэдэй памятнигуудай дэргэдэ веногууд табигдаа

БЕРЛИН, майн 9. (ТАСС). Немецкэ арадые гитлеровскэ фашизмын дарлалтаһаа Советскэ Армиин сүлөөлһөөр 8 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Берлинэй түлөө байлдаануудта наһа барaһан советскэ сэрэгшэдэй памятнигуудай дэргэдэ веногуудые табилга Берлиндэ баярай ориюн байдалда болобо.

Германидахи Советскэ Контрольно Комиссиин (СКК) түрүүлэгшэһээ, СКК-гэй түрүүлэгшын дэргэдэхи политсоветнигһээ, Германидахи советскэ эзэмдэгшэ сэрэгүүдэй бүлэгһөө ба СКК-гэй сотруднигуудһаа, польско болон чехословацка сэрэгэй миссинүүдһээ веногууд, мүн Баруун Берлинэй хүн зонһоо олон зуугаад веногууд Тиргартендэ (Баруун Берлинэй английска сектор) табигдаба.

Трептов-паркда бэ Панковто (Берлинэй советскэ сектор) советскэ сэрэгшэдэй памятнигай дэргэдэ мүнөөдэр веногууд тэрэшэлэн табигдаба.

Германска Демократическа республикын ажалшад гитлеровскэ богоолшолгоһоо сүлөөлэгдэһэн үдэрые тэмдэглэбэ

БЕРЛИН, майн 9. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын бүхы хүн зон немецкэ арадые Советскэ Армиин сүлөөлһөөр 8 жэлэй ойе үсэгэлдэр тэмдэглэбэ. Немецкэ арадай ажабайдалда болоһон энэ гайхамшагта үдэртэ зорюулагдаһан демонстрацинууд республика соо хаа хаанагүй болобо.

Лейпцигтэ Карл Марксын талмай дээрэ И. В. Сталинда зорюулагдаһан памятник сэсэгүүдээр шэмэглэгдэнхэй харагдана. Эндэ болоһон митингдэ 100 мянга гаран хүн суглараа. Тэдэнэр гитлеровскэ дарлалтаһаа сүлөөлһэнэй түлөө агуухэ советскэ арадта ба тэрэнэй героическа Советскэ Армида гүн ехэ баясхалангаа мэдүүлээ, советскэ ба немецкэ арадуудай хоорондохи хани барисаа бэхижүүлхэ гэһэн тангариг үгөө.

Сүлөөлэлгын үдэрые тэмдэглэхэ ба сүлөөлэгшэ советскэ арадтай хани барисаагаа бэхижүүлхэ гэһэн хэлбэришэгүй дура хүсэлөө харуулхын тула Потсдам городой 20 мянган хүн үйлсэнүүдтэ гараба. Советскэ сэрэгшэдэй хүүрнүүдэй дэргэдэ Потсдамай хүн зон демократическа, единэ, эб найрамдалда дуратай Германиие байгуулхын түлөө тэмсэхэ гэжэ тангаригаа үгэбэ.

Румыниин уранзохёолшод залуушуулай ба студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн 4-дэхи фестивальда бэлэдхэнэ

БУХАРЕСТ, майн 9. (ТАСС). 1953 оной августда Бухарестдэ болохо эб найрамдалай ба хани барисаанай түлөө залуушуулай, студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн 4-дэхи фестивальда Румыниин уранзохёолшод шэнэ зохёолнуудые бэлэдхэнэ. Тэдэ зохёолнууд Румынска хүдэлмэришэнэй партиин хүтэлбэри доро бүхы румынска арадтай хамта сүлөөтэ, зол жаргалта ажабайдалые байгуулагша залуу үетэндэ зорюулагдана.

Гүрэнэй шангай лауреат уранзохёолшо Петре Думитриу металлургическа ехэ центрын булад хайлуулагша залуушуулай ажабайдал тухай роман бэшэжэ байна. Уранзохёолшо Штефан Андрей орон доторхи эгээн ехэ В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ гидроэлектростанциин залуу барилгашад тухай роман бэшэнэ. Уранзохёолшод Александру Жар ба Захария Станку гэгшэд инаг Эхэ ороноо үнэн сэхээр хамгаалжа байгаа арадай армиин сэрэгүүдтэ шүлэгүүдээ зорюулна. Хүдөөгэй хүбүүд, басагадай шэн зоригто ажал, ороной залуу эрдэмтэдэй ажал уранзохёолшод Думитру Мирча, Аурел Михале ба Петру Винтила гэгшэдэй зохёолнууд соо харуулагдаха юм.

Гүрэнэй шангай лауреат поэт Эуджен Жебеляну арадай Румыниин һаруул һайхан ерээдүйдэ зорюулагдаһан ехэ поэмэ бэшэнэ. Гүрэнэй шангай лауреат поэтесса Нина Касиан «Залуу наһан» гэһэн шүлэгүүдые бэшэнэ. Поэдууд Миху Драгомир, Демосфен Вотес, Гаврил Михай, драматург Лучия Деметриус ба бусад эб найрамдалай түлөө залуушуулай тэмсэл тухай, социализм байгуулагшадай творческо баяр жаргалта ажал тухай зохёолнуудые бэшэхэ гэжэ хараална.

Хэдэн поэдууд шэнэ дуунуудые бэшэнэ. Мүн Румыниин композиторнууд, уранзураашад ба скульпторнууд шэнэ зохёолнуудые бэлэдхэнэ.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, майн 9. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани майн 9-дэ иигэжэ мэдээсэбэ:

Үнгэрһэн үдэр фронтнууд дээрэ ямаршье хубилалтанууд болоогүй.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 3 самолёт унагаагаа.

ПХЕНЬЯН, майн 10. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр фронтнууд дээрэ ямаршье хубилалта болоогүй гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Мүнөөдэр дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 2 самолёт унагаагаа.

Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүд

ПЕКИН, майн 10. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо иигэжэ дамжуулна:

Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээндэ хабаадагша корейско-хитадай делегаци мүнөөдэр иимэ коммюнике толилбо:

Майн 10-най заседани дээрэ корейско-хитадай талын главна делегат генерал Нам Ир майн 9-дэ нүгөө талын асууһан асуудалнуудта харюу үгэбэ.

Генерал Нам Ир иигэжэ мэдүүлбэ:

1. «Тогтоогдоһон болзорой дүүрэһэнэй һүүлээр, нютагтань бусааха талаар нейтральна оронуудай түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комиссиин харгалзалгада үшөө үлэхэ сэрэгэй пленэйхидэй хуби заяан тухай асуудалые консультаци хэжэ шиидхэхын тула бүри дээдэ хэмжээнэй политическэ конференцидэ дамжуулан үгэхые тон зүб гэжэ тоолонобди. Эхэ нютагтаа бусаагдаагүй бүхы сэрэгэй пленэйхид тэдэнэй дунда хамаата талын зүгһөө тайлбарилан танюулха хүдэлмэри ябуулһанай һүүлээр тогтоогдоһон болзор соо нютагтань бусааха комиссаар гэртээ бусаагдаха гэжэ танай тала хараадаа абаа һаа нютагтань бусааха комиссиин харгалзалгада байһан бусад сэрэгэй пленэйхид тухай асуудал огто гарахагүй байна. Сэхэ нютагтаа бусаагдаагүй сэрэгэй пленэйхидые нейтральна гүрэнүүдэй харгалзалгада дамжуулан үгэһэнэй ба тэдэнэй дунда хамаата талын тайлбарилан танюулха хүдэлмэри хэһэнэй һүүлээр гэртээ бусахаяа айдаг сэрэгэй пленэйхид бии байха юм гэжэ бодохонь бэрхэтэй байна. Тиимэһээ сэрэгэй пленэйхидэй эсэсэй хуби заяан тухай танай талын табиһан асуудал гэдэг огто гарахагүй юм. Гэбэшье, апрелиин 16-най бэшэг соо энэ асуудалые танай талын табиһан ушарһаа бидэнэр тиимэ асуудалай гарахада тэрэниие бүри дээдэ хэмжээнэй политическэ конференци лэ шиидхэжэ шадаха юм гэжэ тоолонобди. Бүри дээдэ хэмжээнэй политическэ конференци энэ асуудалые зүбөөр шиидхэжэ шадахагүй юм гэжэ тоолохо ямаршье үндэһэн байхагүй.

2. Нютагтань бусааха талаар нейтральна гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комиссиин хуулита функцинууд ба уялгануудые бэелүүлхэ эрхэ засаг тухай хэлэхэ болоо һаа, манай талын майн 7-ной дурадхал иигэжэ хараална: нэгэдэхеэр, энэ комисси болбол тэрэнэй саг зуурын эрхэ мэдэлдэ байха сэрэгэй пленэйхид тушаа хиналта хэхэ шухала ба ехэ эрхэ засагай байха ёһотой. Энэ хадаа сэрэгэй пленэйхидые сахижа, бүхы административна хэрэгүүдтэ бүрин хиналта хэхэ талаар шухала ба ехэ эрхэ засаг хэрэгтэй гэжэ майн 6-да танай талын хэлэһэн юумэ болоно.

Хоёрдохёор, сэрэгэй пленэйхидые нютагтань бусааха талаар нейтральна гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комиссиин харгалзалгадаа абаһанай һүүлээр, 4 һарын тогтоогдоһон болзорой турша дотор эдэ сэрэгэй пленэйхидэй хамаададаг оронуудай зүгһөө тайлбарилан танюулха хүдэлмэри ябуулхын тула мүнөө сэрэгэй пленэйхидэй баригдажа байһан газарнуудта өөрынгөө персоналые эльгээхэ талаар тус комисси хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ ёһотой.

Гурбадахяар, энэ комисси нютагтаа сэхэ бусаагдаагүй бүхы сэрэгэй пленэйхидэй нютагтаа бусаагдахые эрихэдэнь, түргэнөөр нютагтань бусааха ябадал хангахын түлөө харюусаха байна.

3. Нютагтань бусааха талаар нейтральна гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комиссиин процедурын гуримууд тушаа иигэжэ тоолонобди: дээрэ дурсагдаһан функцинууд ба уялгануудые дүүргэхэ үедэ энэ комиссида, тэрэнэй захирдаг органуудта арсалдаанууд огто гарахагүй юм. Ямар нэгэн арсалдаан гараа һаа, олонхи голосоор шиидхэбэри абтаха болоно.

Танай талын табиһан бусад асуудалнууд гол түлэб детальнуудта хамаадана. Майн 7-до манай талын дурадхал соо хэлэгдэһэн гол асуудалнуудаар хэлсээ хоёр талын туйлаа һаа, хоёр талада, таараха бодото зүб үндэһөөр детальнууд тухай хэлсээ хэжэ болохо байна. Тэрээнһээ гадна эдэ детальнуудые шиидхэлгэ дабагдашагүй бэрхэшээл бэшэ юм. Ушарынь нютагтань бусааха комисси табан нейтральна оронуудай түлөөлэгшэдһөө бүридэхэ болоно. Даб дээрэхи эблэрэлгын условинуудые бэелүүлхэ ябадалда хиналта хэхэ талаар нейтральна гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комисси ба тэрэнэй захирдаг органууд тухай даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнэй заабаринуудта эдэ асуудалнууд хоёр талада таарахаар бодото дээрэ шиидхэгдэнхэй байна.

Сэрэгэй пленэйхидые нютагтань бусааха тухай асуудалые түргэнөөр шиидхэхын ба Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхын тула манай тала сэхэ нютагтаа бусаагдахагүй сэрэгэй пленэйхидые Корейдэ үлөөхэ гэһэн танай талын даб дээрэхи условиие майн 7-ной дурадхал соогоо абаба гэжэ генерал Нам Ир зааба. Хоёр талануд детальнуудые тодорхойгоор зүбшэн хэлсэжэ дары эхилхын тула манай майн 7-ной дурадхал соо хэлэгдэһэн гол асуудалнуудаар хэлсээ түргэнөөр туйлаха ёһотой гэжэ манай тала тоолоно.

Мүнөөдэрэй заседани дээрэ нүгөө тала детальнууд тухай хэдэн асуудалнуудые асууһан болобошье, корейско-хитадай талын майн 7-ной дурадхалда өөрынгөө хандалгые мэдүүлээгүй».

Делегацинуудай удаадахи заседани майн 11-нэй үглөөнэй 11 часта болохо гэжэ хоёр тала шиидэбэ.

Каирта англо-египетскэ хэлсээнэй таһалдаһанай һүүлээр

КАИР, майн 8. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Египедтэхи английска посол Стивенсон Суэцкэ каналай зоноһоо английска сэрэгүүдые гаргаха тухай хэлсээн тушаа өөрынгөө правительствын бэшэгые премьер-министр Нагибта үсэгэлдэр барюулба. Бэшэгэй удха тухай юушье мэдээсэгдэнэгүй. Гэбэшье, Англи хэлсээндэ хамаатай зарим дурадхалнуудые оруулаа гэжэ газетэнүүд тэмдэглэнэ.

Хэлсээндэ хабаадагша египетскэ делегаци тус бэшэгые дары хаража үзэбэ. Египет өөрынгөө хараа бодолые хубилганагүй, английска сэрэгүүдые бүрин гаргахые дурадхана гэжэ газетэнүүд энэ зүблөөнэй дүнгүүд тушаа мэдээсэнэ. Египет «өөрынгөө эрхэнүүдые хэзээдэшье наймаалхагүй» гэжэ газетэнүүд тэмдэглэнэ.

Англо-египетскэ хэлсээнэй таһалдаһантай дашарамдуулан, американска посол Кеффери гэгшын дипломатическа ажал-ябуулгын шангадаһан тухай хэблэл тэрэшэлэн мэдээсэнэ. Бейрутска радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, майн 7-до Каиртахи американска посол Кеффери Египедэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Махмуд Фавзи гэгшэтэй уулзажа, «энэ асуудалаар хоёр талын хараа бодолые дүтэлүүлхын тула» английска сэрэгүүдые Суэцкэ каналай зоноһоо гаргаха тухай англо-египетскэ хэлсээндэ США-гэй хамаархалга тухай дурадхалые дамжуулан үгөө.

Демократическа үзэлтэй хүнүүд хэлсээндэ хамаархалга болоно гэжэ энэ дурадхалые сэгнэнэ.

КАИР, майн 8. (ТАСС). «Аль-Ахбар» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, английска сэрэгүүдые Суэцкэ каналай зоноһоо гаргаха тухай хэлсээндэ хабаадагша египетскэ делегациин составта оролсоһон египетскэ хүтэлбэрилхы революционно советэй гэшүүн майор Салах Салем Каирта майн 7-ной үдэр зэбсэгтэ хүсэнүүдэй офицернүүдэй клуб соо үгэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлбэ: египетскэ делегаци «арадай дурадхаһан ба бэелүүлхые шиидэһэн гол принципүүдые, тайлбарилан хэлэхэдэ, английска сэрэгүүдые Египедһээ бүрин гаргахые зүбшөөгөөгүй һаань, англичанинуудтай хамта конференциин столдо һууxагүй юм».

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН" ГАЗЕТЫН НЭРЭМЖЭТЭ ЭСТАФЕ

Майн 10-най үдэр... Үглөөгүүрһээ эхилжэ, городой үйлсэнүүдээр хүн зон олооролооро субана.

Олон газарта тодхогдоһон радиорепродукторнуудһаа ирагуу һайхан дуунай, заримдаа һүр жабхаланта маршын аялга соностоно. Үдэрэй арбан хоёрдохи час ябажа байхада, физкультурна формо үмдэһэн спортивна обществонуудай гэшүүд, һургуулиин һурагшад, мүн бусадшье хүнүүд Соведүүдэй Байшан руу олооролооро дүтэлжэ эхилнэд. Соведүүдэй Байшангай баруун тээхи скверүүдэй зүүгээр хадхаатай байһан гүрэнэй тугууд, мүн спортивна обществонуудай үнгэ бүриин тугуудшье хабарай һэбшээндэ намилзана...

Энэ үдэр — «Бурят-Монголой үнэн» газетын нэрэмжэтэ заншалта дүрбэдэхи эстафетэ үнгэргэгдөө.

Маршрудынь Соведүүдэй Байшангай дэргэдэ эхилээд, Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсээр урагшаа «Бурят-Монгол үнэн» газетын редакциин байшан хүрэтэр, тэндэһээ гэдэргээ КПСС-эй обкомой Байшан хүрөөд, дахяад Соведүүдэй Байшан хүрэтэр юм. Энэ зуура, мянгаад метрын газарта городой хоёр мянга гаран физкультурнигууд: һайн дуранай спортивна обществонуудай, һургуулиин ба техникумүүдэй һурагшад, педагогическа, медицинскэ, музыкальна училищинууд ба түмэр замай училищиин һурагшад, мүн вузуудай студентнэр — хүбүүд, басагадуудай командануудай түрүү һуури эзэлхын түлөө үсэд шангаар тэмсэхэ байна.

...Эстафетэдэ хабаадагшад — солбон шамбай хүбүүд, басагадууд, багашаг наһанай һургуулиишье үхибүүд спортивна формоор хубсалаад, командануудайнгаа номерые үбсүүндээ зүүнхэй, мүрысөөнэй эхилхые хүлеэжэ ядан жагсана. Үдэрэй 12 час. Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын хэрэгүүдые эрхилхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр М. Хабалов тус эстафетые нээгээд, главна судья Солуяновта мүрысөө эхилхыень зүбшөөбэ.

Старт дээрэ «Искра», «Урожай», ПВЗ-гэй «Локомотив», «Спартак» гэжэ командануудай арба гаран эхэнэрнүүд жагсаба. Эдэнэр мүрысөө эхилхэнь. Уданшьегүй пистоледээр буудажа, «гүйгты» гэһэн тэмдэг үгтэнэ. Жэрыжэ зогсоһон олон басагадууд нэгэ жэгдэ даб гэбэ. Үнгэ бүриин майкатай хүнүүд түрүүшын алхамһаа эхилээд урда хойноо оролсон далда ороно. Хэдыхэн минутын үнгэрһэн хойно урилдаанай харгыгаар удаа удаагаараа гурбан хүн харагдаба. «Искра» командын «13» гэһэн номертой спортсменкэ эгээн түрүүлэн, 5 минута 7 секунда соо ерэжэ, альгаташалгаар угтагдан, финишын лентые үбсүүгээрээ таһалан үнгэрбэ.

Эхэнэрнүүдэй удаа нэгэдэхи этапай хоёрдохи гүйлгэндэ «Урожай», «Искра», ПВЗ, «Спартак», «Динамо» гэжэ спортивна командануудай эрэшүүл, мүн машино-бүтээлгын техникумэй студентнэр хабаадажа, эдэнэрэй хоорондо шанга тэмсэл болобо. Олон тоото харагшад, ехэнхидээ өөһэдынгөө командануудай түлөө һанаагаа зобогшод, заримдаа финиш дээрэ олооролооро суглардана, заримдаа этап руу ошожо, мүрысөөндэ хабаадалсаһан нүхэдтөө урма зориг түрүүлнэ.

Эрэшүүлэй удаа 16—17 наһатай һургуулиин басагадууд гүйлдэжэ эхилбэ. Тэндэ № 3, 65, 20, 9, 2, 8, 27, 66 һургуулинуудай командануд түрүүшын гүйлдөөндэ хабаадаба. Старт үгтөөд, 5 минута 8 секунда үнгэрөөд байхада, үбсүүндээ «70» гэһэн номертой № 3 һургуулиин һурагша хамагһаа түрүүлэн ерээ. Энэ спортсменкэ гансаараа хурдаар гүйгөөд бултанһаа урид ерээ бэшэ, харин мүрысөөндэ бүхы командынгаа эдэбхитэй хабаадалгын ашаар түрүүлэн ерэһэн байна.

Басагадуудай һүүлээр 16—17 наһатай һургуулиин хүбүүд, мүн [техникумүүдэй] болон училищи[...] һурагшад гүйлдөө.

Хоёр час үлүүтэй саг соо командануудай гүйлдөөн э[...] гуримтайгаар дүүрэжэ, эстаф[...] хабаадагшадай түгэсхэлэй [...] болобо. Парад дээрэ эрхим [...]зательнууд соносхогдоһон [...] Эрэшүүл сооһоо зооветинст[итут...] команда, эхэнэрнүүдэй ко[манда]нууд сооһоо «Искра» обще[ство]хид, хүбүүдэй командануудһа[а ...] һургуулиинхид, басагадай ко[ман]нууд сооһоо № 3 һургуули[ин ...] эрхим показательнуудые тү[...] түрүү һууринуудые эзэлээ. [...] сөөндэ илаһан командануудта [...]жуулгын призүүд ба грамот[а] барюулагдаа.

«Бурят-Монголой үнэн» га[зетын] нэрэмжэтэ заншалта эстафетэ [...] жэлдэ бүри эмхитэйгээр үн[...] байна. Тиихэтэй хамта [...] спортсменүүдэй хүсэ шадалай [...] мэргэжэлэй дээшэлжэ байһые [...] тодоор харуулаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: (зүүн[...]һаа) 1) Басагадууд урилдажа[...]на. 2) Эрэшүүлэй дунда түрү[...]ри эзэлһэн зооветинститудай[...] мандынхид финишировалжэ [...]

Текстынь И. Бальдиров[...]
фотонь А. Мантаев[...]

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИП[...]

Футболоор городой түрүү һуури эзэлхын түлөө

Майн 10-най амаралтын үдэр Улан-Үдын стадионууд дээрэ городой түрүү һуури эзэлхын түлөө футболоор түрүүшын уулзалганууд болобо.

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ ПВЗ-гэй «Локомотив» обществын нэгэдэхи команда ба «Пищевик» обществын футбольно командануд уулзаа. Үсэд шанга тулалдаанай удаа локомотивайхид 3:1 гэһэн тоотойгоор илалта туйлаһан байна.

«Динамо» стадион дээрэ «Буревестник» ба «Мукомол» обществынхид мүрысэһэн байна. Эндэ «Буревестник» обществын футболистнар 2:1 гэһэн тоотойгоор илаа.

«Стрела» ба «Сроитель» гэжэ һайндуранай обществонуудай физкультурнигууд «Стрела» обществын футбольно талмай дээрэ уулзалга хээд, мүрысөөгөө тэнсэлгээр дүүргэһэн байха юм.

«Пищевик» гэжэ стадион дээрэ болоһон хоёр уулзалга «Красное Знамя» ба «Молния» обществын командануудай илалтаар дүүрэбэ.

Мүн «Локомотив» стадион дээрэ болоһон уулзалганууд һонирхолтойгоор үнгэрөө. Эндэ «Знамя» ба «Инструментальщик» гэжэ обществонуудай футболистнар 2:2 гэһэн тоотойгоор наадаяа дүүргээ.

Е. Николаев.

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ҺЭРГЭЭН БОДХООХО [...] ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТАБАДАХИ УРЬҺАЛАМЖ[...]

1953 оной апрелиин 26-да Тамбов город[...] болоһон шүүбэринүүдэй 5-дахи тиража[...]

СПРАВОЧНА ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы 275 разрядуудта серинүүд ба облигацину[...] удаадахи номернуудта шүүбэринүүд буугаа гэбэл:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн түхэригөөр	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн түхэригөөр	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн түхэригөөр	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№
080480	1—50	200	086097	31*)	1 000	090879	06*)	1 000	095524	1—50
080564	45*)	1 000	086105	28*)	1 000	091180	1—50	200	095597	46*)
080611	19*)	1 000	086498	17*)	1 000	091191	04*)	1 000	095647	24*)
080918	1—50	200	086680	38*)	1 000	091261	44*)	1 000	095729	31*)
081305	15*)	1 000	086805	06*)	5 000	091344	1—50	200	095860	1—50
081438	1—50	200	086832	10*)	1 000	091574	31*)	1 000	095902	1—50
081495	1—50	500	086932	1—50	200	091653	31*)	1 000	096064	1—50
081760	1—50	200	087125	1—50	200	091759	1—50	200	096108	1—50
081852	25*)	1 000	087197	1—50	200	091871	1—50	200	096418	41*)
082000	45*)	10 000	087352	01*)	5 000	091896	29*)	1 000	096561	30*)
082069	44*)	1 000	087696	04*)	1.000	091991	1—50	200	096623	11*)
082146	39*)	1 000	087822	50*)	1 000	092051	25*)	1 000	096655	1—50
082167	18*)	1 000	087954	32*)	1 000	092107	32*)	1 000	096759	05*)
082172	1—50	500	088005	1—50	500	092258	1—50	500	096981	38*)
082179	38*)	1 000	088187	08*)	1 000	092378	22*)	5 000	097103	1—50
082336	18*)	1 000	088440	01*)	1 000	092476	1—50	200	097290	1—50
082903	26*)	5 000	088707	07*)	1 000	092586	32*)	1 000	097364	06*)
083346	1—50	200	088712	27*)	1 000	092650	1—50	200	097386	29*)
083508	1—50	200	088723	35*)	1 000	092799	26*)	1 000	097401	1—50
083539	46*)	1 000	088826	20*)	1 000	092902	04*)	1 000	097441	1—50
083582	33*)	1 000	089009	1—50	200	092995	1—50	500	097558	41*)
083682	37*)	1 000	089064	22*)	5 000	093039	1—50	200	097907	1—50
083692	1—50	200	089145	1—50	200	093726	37*)	1 000	097959	1—50
083715	25*)	1 000	089318	1—50	200	093853	1—50	500	098175	1—50
083890	20*)	1 000	089611	1—50	500	093860	46*)	1 000	098183	37*)
083946	44*)	1 000	089657	1—50	500	093985	18*)	5 000	098313	49*)
084006	1—50	200	089827	1—50	200	094017	10*)	1 000	098372	36*)
084032	14*)	10 000	089878	1—50	500	094105	33*)	1 000	098392	29*)
084254	1—50	500	089905	1—50	500	094153	1—50	500	098600	33*)
084319	23*)	1 000	089930	29*)	1 000	094261	45*)	1 000	098603	44*)
084341	24*)	1 000	089939	19*)	1 000	094292	32*)	1 000	098665	01*)
084383	37*)	1 000	090011	1—50	200	094357	09*)	1 000	098707	09*)
084428	1—50	200	090029	45*)	1 000	094566	1—50	200	098713	12*)
084604	1—50	200	090138	1—50	200	094597	46*)	1 000	098718	1—50
085015	47*)	1 000	090195	07*)	10 000	094611	1—50	200	098729	1—50
085024	44*)	1 000	090275	19*)	1 000	094660	1—50	200	098786	47*)
085063	29*)	1 000	090358	05*)	1 000	094749	36*)	1 000	098909	24*)
085294	1—50	200	090383	1—50	500	094773	38*)	1 000	098922	12*)
085337	07*)	1 000	090433	45*)	1 000	094903	02*)	1 000	098935	25*)
085438	45*)	1 000	090476	24*)	1 000	095145	16*)	1 000	099053	24*)
085529	06*)	1 000	090498	28*)	1 000	095193	14*)	1 000	099374	35*)
085632	1—50	500	090529	31*)	25 000	095342	1—50	500	099569	44*)
085790	1—50	200	090560	27*)	1 000	095493	34*)	1 000	099821	1—50
085933	07*)	5 000	090592	06*)	1 000	095512	30*)	1 000	099877	04*)
085969	38*)	1 000	090807	1—50	500	095515	1—50	200	099902	11*)
086021	49*)	1 000	090815	1—50	200					

*) Энэ сериин облигацинуудай нүгөө 49 номернуудта тус бүриин 200 түхэри[гэй] шүүбэринүүд буугаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ Комиссиин Түрүүлэгшэ—а[...]шадай депутадуудай Тамбовско Областной Соведэй гүйсэд[хэ] комитедэй Түрүүлэгшэ, ССР Союзай Верховно Соведэй деп[утат]

П. Ф. МОРОЗОВ

Комиссиин харюусалгата Секретарь

В. П. ЖИШКО[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства 10-17, пропаганды и переводов 6-84, культуры и быта, промышленности—4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00534. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.